

בית משפט השלום באילת

ת"א 12-02-12318 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

בפני כב' השופטת שוש שטרית

התובעת:

מירי קופיטו

נגד

הנתבעים:

1. מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ
2. ראובן זלץ
3. רותם נועם, עו"ד
4. מירב לוי דיאמנט

פסק דין

זוהי תביעה שעניינה הוצאת דיבתה של התובעת על ידי הנתבעים בכתבה מעל דפי העיתון המקומי "ערב ערב" בעיר אילת ובאתר האינטרנט של העיתון.

הכתבה גוללה לכאורה את הסיפור מאחורי יציאתו בנה של התובעת, תלמיד בבית ספר "בגין" באילת (להלן: **בית הספר**) לטיול "מסע ישראלי". עולה מהכתבה כי הנהלת בית הספר, החליטה, מסיבות פדגוגיות, שלא לאפשר לבנה של התובעת להשתתף במסע ישראלי כמו תלמידים נוספים. אולם התובעת בתגובה להחלטה שלא להוציא את בנה לטיול, פנתה לצוות ההנהלה וניסתה לשנות את רוע הגזירה. משנענתה בשלילה, פנתה למפקחת על בתי הספר העל יסודיים באזור הדרום, הגב' רחל אניסמן (להלן: **המפקחת**), תוך שעקפה סמכויות וניצלה מעמדה כמנהלת אגף החינוך בעירייה, והביאה לביטול החלטת הנהלת בית הספר. כך יצא, שבנה של התובעת הורשה להשתתף בטיול, ואילו תלמידים אחרים במצבו לא הורשו להשתתף ולא השתתפו. חרף מאמץ של הוריהם להביא לשינוי החלטת בית הספר בעניינם.

הצדדים

1. התובעת, גב' מירי קופיטו, מנהלת האגף לחינוך היסודי בעיריית אילת החל משנת 2008 ובמסגרת תפקידה היא אחראית על החינוך בגנים ובבתי הספר היסודיים. בנה של התובעת למד בתקופה הרלוונטית בשכבה יא' בבית הספר התיכון "בגין" (להלן: **בן התובעת** /או **התלמיד**).

נתבעת 1 היא חברה פרטית המפעילה את עיתון "ערב ערב" באילת מזה 51 שנים (להלן: **העיתון**); נתבע 2, מר ראובן זלץ, עבד בזמן פרסום הכתבה כעורך העיתון (להלן: **עורך העיתון** או **העורך**); נתבע 3, עו"ד רותם נועם, הוא מנכ"ל העיתון (להלן: **מנכ"ל העיתון** או **המנכ"ל**); נתבעת 4, הגב' מירב לוי דיאמנט, היא כתבת בעיתון (להלן: **הכתבת**).

הפרסומים

2. הכתבה בעיתון - ביום 1.12.2011 פורסמה בעיתון "ערב ערב" כתבה מושא תביעה זו, שכותרתה: "הורים זועמים: מנהלת אגף החינוך בעירייה פעלה על מה להוציא את בנה ל'מסע ישראלי'".

בית משפט השלום באילת

ת"א 12-02-12318 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

לשונה של כותרת המשנה: "מנהלת אגף החינוך בעיריית אילת, מירי קפיטו, לא אהבה בלשון המעטה, את החלטת הנהלת בית הספר "בגין" שלא להוציא את בנה מסיבות פדגוגיות למסע ישראלי. לאחר שניסתה לשנות את רוע הגזירה בהנהלה אך לא הצליחה, פנתה קופיטו למפקחת בית הספר, תוך עקיפת סמכויות ושינתה את ההחלטה. "לא ייתכן שהבן שלה שווה יותר מהילדים שלנו", אומרים הורים לילדים שלא יצאו למסע", ממשרד החינוך במחוז דרום נמסר "המפקחת התערבה והכריעה משיקולים פדגוגיים ועניינים".

בגוף הכתבה, נכתב בין היתר ותחת הכותרת: "עצוב לגלות שיש ילדים במערכת ששווים יותר, במקרה אחד שונתה ההחלטה... מנהלת אגף החינוך בעיריית אילת, מירי קפיטו, שלא אהבה את החלטת בית הספר, למנוע את יציאתו של בנה למסע. לאחר שפנתה לכל גורם אפשרי בבית הספר בניסיון לשנות את רוע הגזירה ולא בדרך מקובלת של הגשת מכתב ערעור... ולאחר שהבינה כי החלטת בית הספר היא חד משמעית ולא ניתנת לשינוי, פנתה קפיטו למפקחת בית הספר, תוך שהיא עוקפת סמכויות ומנצלת את מעמדה כמנהלת אגף החינוך, כשהיא מצליחה לשנות את ההחלטה, זאת למרות שמקרים אחרים בהם ניסו הורים לערב את מפקחת בית הספר, נאמר להם במפורש כי המפקחת לא מתערבת בהחלטות בית הספר...".

בתוך כך, הובא מדבריה של אימא אשר בנה לא יצא למסע, וזו סיפרה כי עשתה ככל שביכולתה כדי לשנות את רוע הגזירה, ושבה וכיתתו יצאו לטיול אבל נאמר להם כי יצאו במועד אחר. היא השפילה את עצמה, בכתה, התחננה וההחלטה לא שונתה, גם לא בניסיונה לפנות לד"ר גניאל. החלטת בית הספר גובתה "ואז אני שומעת שדווקא הבן של מנהלת אגף החינוך בעירייה, שאמור היה ממש כמו הבן שלי להישאר בבית, דווקא במקרה שלו שונתה ההחלטה, כואב לי שיש ילדים במערכת ששווים יותר". עוד הובא בכתבה, התייחסותו של גורם בכיר במנהל החינוך אשר הבהיר כי התנהלותה של קפיטו העמידה את המערכת והמפקחת במצב לא נעים, תחושתם של צוות מורי בית הספר "שלא אהבו את התנהלותה של הגב' קופיטו, ושלדעתם מדובר ברמיסת ההנחיות".

הכתבה באתר האינטרנט של העיתון - במקביל לפרסום הכתבה בעיתון, פורסמה הכתבה על ידי הנתבעים, גם באתר האינטרנט של העיתון, הפעם בכותרת "הבן של מנהלת אגף החינוך בעירייה שווה יותר?".

ובכותרת המשנה - "מירי קפיטו לא אהבה את החלטת בית הספר בגין, שלא להוציא את בנה מסיבות פדגוגיות למסע ישראלי. לאחר שניסתה לשנות את רוע הגזירה בהנהלה, אך לא הצליחה, פנתה קפיטו למפקחת בית הספר תוך עקיפת סמכויות ושינתה את ההחלטה, "לא ייתכן שהבן שלה שווה יותר מהילדים שלנו", אומרים הורים לילדים שלא יצאו למסע".

בגוף הכתבה פורסם על כך כי נמנעה יציאתה של כיתה שלמה הלומדת בבית הספר "גולדווטר", ועל עשרה תלמידי שכבה יא מבית הספר "בגין", שגם יציאתם למסע ישראלי, לא הורשתה, על פי החלטת צוות המורים והנהלת בית הספר, ובהמשך נכתב "רק במקרה אחד שונתה ההחלטה. הייתה זו מנהלת אגף החינוך...".

בית משפט השלום באילת

ת"א 12-02-12318 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

הטוקבק – בין התגובות שפורסמו לכתבה באתר האינטרנט, הגיב מנכ"ל העיתון בשמו המלא את התגובה הבאה: "באילתיות קוראים לזה שכונה".

תמצית טענות התובעת

3. תוכן הכתבה, כותרות הכתבה, זו בעיתון וזו באתר האינטרנט של העיתון מהווים פרסום לשון הרע, לפי סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן: **חוק לשון הרע**). הכתבה נטען, מציגה את התובעת באופן שקרי, מכפיש ומבזה, כמי שהיא מושחתת, בעלת נורמות פסולות, שפעלה בניגוד לכללי מנהל תקינים של עובדי ציבור ולכאורה ניצלה את תפקידה לקידום ענייניה האישיים ועל מנת להשיג יחס מועדף לבנה.

הכתבות ותגובת מנכ"ל העיתון באתר האינטרנט של העיתון נעשו בחוסר תום לב תוך ידיעה כי אינם אמת, על מנת להשיג סקופ ובתוך כך לגרום לתובעת נזק המתבטא בפגיעה בשמה הטוב ובתדמיתה הציבורית.

עוד נטען כלפי התנהלות הנתבעים לאחר הפרסומים וכעולה ממכתב "מאיים" כך כלשון התביעה שכתב מנכ"ל העיתון לתובעת על מנת להניא אותה מהגשת תביעה נגד הנתבעים.

האמירות החמורות כלפיה וכעולה מהכתבה גרמו לה נזקים גדולים ועל כן היא זכאית לפיצוי ללא הוכחת נזק וכן פיצוי בגין נזק לא ממוני ובסך כולל של 200,000 ₪ אותם עתרה לחייב את הנתבעים לשלם לה.

תמצית טענות הנתבעים

4. עיתון "ערב ערב" הינו הגורם היחיד בעיר אילת המהווה מקור אמין למידע על המתרחש בתוככי העיר. לדידם, במסגרת הכתבה בעיתון הובאה השתלשלות האירועים לאחר מעשה תוך מתן במה פומבית למעורבים להביע את דעתם על אירוע חריג זה, כלשונם.

התביעה נטען, טורדנית וקנטרנית. הפרסומים לא מהווים לשון הרע בין במישרין ובין במשתמע. לדידם, כל מטרת התביעה היא להשתיק ביקורת ציבורית לגיטימית נגד עובדת ציבור בכירה ביותר האוחזת בסמכויות אדירות וכשאלפי תלמידים בעיר אילת ומאות אנשי סגל במערכת החינוך בעיר נתונים בידיה והשפעתה, ושעה שכל שפורסם ונכתב בכתבה הוא האמת לאמיתה.

הפרסומים נעשו בתום לב ומתוך חובה חברתית ומוסרית של העיתון כלפי קוראיו, המדובר בביקורת על מעשה שעשתה התובעת בפומבי, הפרסום הינו הבעת דעה על מעשיה כפי שנתגלו באותה התנהגות, וגם אם התובעת נפגעה מהאמור בכתבה הרי שעומדת להם הגנת אמת בפרסום.

עוד נטען כי עומדת להם החזקה הקבועה בסעיף 16(א) לחוק לשון הרע, שכן הפרסום היה הוגן, ענייני, תכליתי ומאוזן, וכי הם בדקו את הדברים טרם פרסומם ונקטו בלשון מתונה וזהירה שאינה פוגעת מעבר לסביר.

אשר לטענה נגד מנכ"ל העיתון, הלוא הוא הנתבע 3, נטען כי לא קיימת כל יריבות בין התובעת לבינו, שכן הוא אינו משמש באף לא אחד מהתפקידים אשר בגינם הוא עלול לשאת באחריות על פי סעיף 11 לחוק

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

לשון הרע. לחילופין טענו כי המיוחס למנכ"ל אינו מהווה לשון הרע וגם אם כן הרי שהוא חוסה בצל הגנת סעיף 15(4) (6) ו-19(1) לחוק לשון הרע.

5. בכתב תשובתה, טענה התובעת כי מדובר בהגנת בדים שדינה דחייה. לדידה, אין תחולה להגנה הקבועה בסעיף 14 לחוק לשון הרע, זאת כי האמירות בפרסומים המכפישים הינן שקריות וחסרות כל יסוד, ובהתייחס להגנת תום הלב, טענה כי אין תחולה להגנה זו בהסתמך על "חובה חברתית ומוסרית" שכן הדברים לא נכתבו בתום לב ומתוך חובה מוסרית אלא מתוך מטרה ברורה לייצר "סקופ" על חשבונה ומשפחתה. אשר למנכ"ל טענה כי הוא אחראי במישרין לכל פרסום שמבוצע על ידו, לרבות "הטוקבק".

דיון ומסקנות

האם הפרסומים מהווים לשון הרע

6. כבר נקבע, כי מלאכת הקביעה משפטית, האם ביטוי שפורסם מהווה לשון הרע אינה פשוטה כלל ועל בית המשפט לנהוג משנה זהירות בבחינת האמירות המובאות לפתחו (ראו רע"א 10520/03 איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר (ניתן ביום 12.11.2006) (להלן: **בן גביר**)).

סעיף 1 לחוק לשון הרע קובע כי "לשון הרע" היא דבר שפרסומו עלול - (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם; (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו; (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו; (4)

הזכות לשם טוב מבטאת את ההגנה על הכבוד האישי, הגאווה האישית וההכרה האישית בין בני אדם והינה חלק מהכבוד וההערכה לו זכאי אדם מהסובבים אותו. יפים לעניין זה דבריה של השופטת א' פרוקציה בע"א 89/04 ד"ר יולי נודלמן נ' נתן שרנסקי (ניתן ביום 4.8.2008) (להלן: **עניין שרנסקי**):

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול לפגוע בנכס היקר ביותר לאדם - שמו הטוב וכבודו כאדם בעיני עצמו ובעיני זולתו. היא ביטוי העלול להכתים את אישיותו בעיני הזולת, ולפגוע בביטחונו הפנימי גם כלפי עצמו. היא דבר העלול להרוס במחי יד, וכהרף עין, שם טוב שנבנה ועוצב במשך שנים רבות באופן שלא ניתן להחזירו לקדמותו, וכל פיצוי כספי לא ייטיב באופן אמיתי את הנזק שנגרם. פגיעתה של הדיבה רעה לא רק כלפי מושא לשון הרע עצמו, אלא גם כלפי סביבתו הקרובה - משפחתו, ילדיו וידידיו. היא עלולה לפגוע קשות בנפש האדם, וכן בעיסוקו ובמעמדו החברתי והכלכלי. היא עלולה לפגוע פגיעה ללא תקנה בטעם חייו ובאיכות חייו."

המבחן לקביעת קיומה של לשון הרע הוא מבחן אובייקטיבי (ראה עניין שרנסקי). מהלך הניתוח של טענת הפגיעה בשם הטוב המולידה עוולה בנוזקין ומזכה בפיצוי, בנוי מארבעה שלבים וכפי שנקבע בעניין שרנסקי:

"ראשית, יש לפרש את הביטוי, בהקשר אובייקטיבי, ולשאוב ממנו את המשמעות העולה ממנו, על פי אמות מידה מקובלות על האדם הסביר. פרשנות זו יש להשעין הן על מובנם הפשוט של דברי הפרסום המפורשים, והן על האמור "בין שורותיו", כפי שמכלול זה עשוי להתקבל ולהתפרש בעיני האדם הסביר (סעיף 3 לחוק). שנית, יש לבחון האם על פי משמעות זו, מהווים הדברים "לשון הרע" על פי סעיף 1 לחוק, והאם אופן אמירתם מהווה "פרסום"

בית משפט השלום באילת

ת"א 12-02-12318 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

כמשמעותו על פי מבחני סעיף 2 לחוק. בשלב שלישי, יש לבחון את תחולת ההגנות השונות על הפרסום, על פי סעיפים 13 עד 15 לחוק, אשר תחולת מי מהן עשויה לשלול את אחריותו של המפרסם לפרסום לשון הרע. גם שלב זה עשוי לכלול רכיב המתייחס לפרשנות הביטוי ולסיווגו, למשל, כביטוי של עובדה או ביטוי של דעה, לשם התאמתו להגנה הרלבנטית. בשלב הרביעי, אם ממלא הפרסום את תנאי שלושת השלבים הקודמים, נבחנת שאלת הסעדים, ובתוכם שאלת הפיצוי הראוי לתובע. על כל ארבעת שלבים אלה חולש עקרון האיזון החוקתי בין הזכות לשם טוב ולפרטיות לבין הזכות לחופש ביטוי (עניין אמר, שם; עניין הרציקוביץ', שם). איזון זה טבוע עמוק במסגרת התנאים הסטטוטוריים שעוצבו בחוק הן לצורך בירור שאלת האחריות, והן לצורך אומדן הנזק. איזון זה משפיע על פרשנות הוראות החוק ודרך יישומו בכל הקשר".

7. אין חולק כי פרסום בעיתון ובאתר האינטרנט ולרבות ה "טוקבק" מהווה פרסום כאמור בסעיף 2 לחוק לשון הרע. השאלה אם פרסום פלוני עשוי לגרום לאחת מהתוצאות הנ"ל, כבר נקבע, תיבחן על פי הבנתו של האדם הסביר הנחשף לפרסום.

כותרת העיתון בנוסחה "הורים זועמים: מנהלת אגף החינוך בעירייה פעלה על מנת להוציא את בנה ל"מסע ישראלי" ותחתיה כותרת משנה "מנהלת אגף החינוך בעיריית אילת, מירי קפיטו, לא אהבה בלשון המעטה את החלטת בית הספר בגין, שלא להוציא את בנה מסיבות פדגוגיות למסע ישראלי. לאחר שניסתה לשנות את רוע הגזירה בהנהלה, אך לא הצליחה, פנתה קופיטו למפקחת בית הספר, תוך עקיפת סמכויות ושינתה את ההחלטה" - מציגות את מנהלת אגף החינוך באילת, בעיני הקורא הסביר, כמי שניצלה את תפקידה ומעמדה, לעקוף סמכותה של הנהלת בית הספר ולהשיג עבור בנה יחס מועדף על פני ילדיהם של הורים אחרים.

במקביל לפרסום הכתבה בעיתון, פורסמה הכתבה על ידי הנתבעים, גם באתר האינטרנט של העיתון, הפעם בכותרת "הבן של מנהלת אגף החינוך בעירייה שווה יותר?".

בגוף הכתבה צוין כי 10 תלמידים מבית הספר בגין לא יצאו "למסע ישראלי" טיול בו השתתפו כל שכבות יא בבתי הספר התיכוניים באילת, וכי יציאתה של כיתה שלמה מבית הספר גולדווטר נמנעה כמו גם ממספר תלמידים מבית ספר "רבין". בהמשך כותרת משנה: "עצוב לגלות שיש ילדים במערכת ששווים יותר" ומיד לאחריה נכתב "במקרה אחד שונתה ההחלטה.. במקרה זו מנהלת אגף החינוך..מירי קופיטו, שלא אהבה את החלטת בית הספר למנוע את יציאתו של בנה למסע...".

בהמשך הכתבה הובאו ציטוטים של הורים שזעמו על היחס המועדף לו זכה בנה של התובעת לעומת ילדיהם, וכן ציטוטים מפי של מורים מבית הספר "לנו כמורים לא היה ברור אך קורה שהמפקחת מתערבת בנושא כזה ומשנה החלטת הנהלה. רק משהופצה השמועה כי מדור בבנה של מנהלת החינוך קופיטו ... זה הזוי...זו שבירת סמכויות של הנהלת בית ספר".

בערעור אזרחי 651/10 פלוני נ' אילנה דיין אורבך, חזר ועמד בית המשפט על כך כי שעה שנדרש בית המשפט לבדוק האם פרסום מסוים טומן בחובו לשון הרע, עליו לבחון את הפרסום בכללותו "משמעות הפרסום נבחנת לא רק על סמך המילים המדויקות שבהן השתמש המפרסם, אלא גם בליווי הנסיבות החיצוניות המלוות את הפרסום" (ר' גם ע"א 723/74, הוצאת עיתון הארץ בע"מ נ' חב' החשמל לישראל בע"מ, פ"ד(לא)281,300 (2) (להלן: ע"א חברת החשמל). והמשך "המובן הטבעי והרגיל של המילים יימצא לעתים במובן המילולי כפשוטו ולעתים במסקנות מבין השורות. אל המובן הטבעי והרגיל של מילים, אין

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

להגיע תוך בידודן וניתוקן מהקשרן, אלא נהפוך הוא, יש לראותן על רקען הכללי בו הובאו והקשר הדברים בו פורסמו" (ר' שם עמ' 300).

תוכנה של הכתבה מפרט וחושף במעשי התובעת, אשר תחילה פנתה "לכל גורם אפשרי בבית הספר בניסיון לשנות את רוע הגזירה ולא בדרך מקובלת של הגשת מכתב ערעור" ולאחר שהבינה כי החלטת בית הספר היא חד משמעית ואל ניתנת לשינוי, היא "עוקפת סמכויות ומנצלת את מעמדה כמנהלת אגף החינוך" מצליחה לשנות את ההחלטה "זאת למרות שמקרים אחרים בהם ניסו הורים לערב את מפקחת בית הספר, נאמר להם במפורש כי המפקחת לא מתערבת בהחלטות בית הספר..."

בהקשר לאמור, הובא תיאור מדבריה של אימא של אחד התלמידים אשר בנה לא יצא למסע, וזו סיפרה כי עשתה ככל שביכולתה כדי לשנות את רוע הגזירה, על מנת שכיתתו של בנה תצא לטיול במועד האמור, אולם הם נדחו למועד אחר, הוסיפה אותה אם, כי היא השפילה את עצמה, בכתה, התחננה וההחלטה לא שונתה, וגם בניסיונה מול לד"ר גניאל, החלטת בית הספר גובתה "ואז אני שומעת שדווקא הבן של מנהלת אגף החינוך בעירייה, שאמור היה ממש כמו הבן שלי להישאר בבית, דווקא במקרה שלו שונתה ההחלטה, כואב לי שיש ילדים במערכת ששווים יותר".

בהמשך נכתב "...גורם בכיר במנהל החינוך הבהיר בעניין זה: "קופיטו העמידה את המערכת והמפקחת במצב לא נעים... קופיטו הפעילה סמכויות במקום בו הייתה אמורה לזוז הצידה".

תכני הכותרות והשפעתן על הקורא, מתחדדים לאור ההקשר והנסיבות המתוארות על ידי אותה אם, באמירות של אותו גורם חינוכי הבכיר, ומורי בית הספר. ללא קושי, ניתן להבחין לאורכה של הכתבה, כיצד מעשי התובעת עליה נאמר בלשון בהירה וחד משמעית כי ניצלה את מעמדה ותפקידה, מקבלים משמעות בהקשרים שונים, ומטבע הדברים, דמותה של אותה מנהלת אגף חינוך, התובעת, הולכת ונצבעת באופן קודר ומביש, בעיני הקורא הסביר, ועל אחת כמה וכמה בעיני הורים, תלמידים, ואנשי ועובדי חינוך.

עיקר הדברים לציין, אינו מובא רק כציטוט של אחרים, אלא כקביעות לפיהן ניצלה התובעת את מעמדה ותפקידה, עקפה סמכויות ובפנייתה למפקחת הביאה לביטול ההחלטה של הנהלת בית הספר בנוגע לבנה שלה, בעוד שלהורים אחרים אשר ניסו לערב את מפקחת בית הספר במקרים דומים לזה של בנה של התובע, נאמר במפורש "כי המפקחת לא מתערבת בהחלטות בית הספר..."

תוכן הפרסום ומשמעותו כאמור, נבחנים על פי מבחן השומע או הקורא הסביר, והם כוללים הן את המסר המובע בפרסום באופן ישיר והן את המסרים המובעים בו בעקיפין ו"בין השורות". (ראו גם דנ"א 7325/95 ידיעות אחרונות נ' יוסף קראוס, פד"י נב(3) 1 (1998)).

8. פועל יוצא של האמירות העולות מהכתבה הוא ייחוס לתובעת תכונות ומעשים העומדים בסתירה לאיכויות המקצועיות והאישיות הנדרשות לאיש ציבור, הפועל בתפקידו מכוח אמון הציבור. זאת ועוד, הגם שלא נכתב כי התובעת אשר משמשת בתפקיד ציבורי בכיר הינה "מושחתת" או שעברה עבירה של "הפרת אמונים", הרי שבין שורות הכתבה ועל הרקע בו הובאה, משמעות המילים "עוקפת סמכויות" "מנצלת את מעמדה כמנהלת אגף החינוך" ו"לא בדרך המקובלת" מהדהדת ואינה רחוקה ממש מלייחס

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

לה עבירות, וייחוס עבירה פלילית לאדם הינו בדרך כלל מצב מובהק של הוצאת לשון הרע (שנהר בעמ' 128 וההפניות שם).

על מנת לקבוע מהי משמעות הפרסום בעיני האדם הסביר, יש לתת את הדעת גם לנסיבות הפרסום ולהקשר בו נאמרו הדברים. במקרה שלפניי, הכתבה פורסמה בעיצומו של אותו הטיול (פרו' בעמ' 187, ש' 20-27), עת תלמידים לא מעט נותרו מאחור חרף מאמצי הוריהם להביא לשינוי החלטת הנהלת בית הספר, וכעולה מהכתבה, הינו כי אילולא מעמדה של התובעת, בנה, כשאר התלמידים שלא הורשו לצאת, לא היה יוצא לטיול. ובנוסף, המדובר בעיתון מקומי, כמעט יחיד, המפרסם מזה 50 שנה ועל פי כתב ההגנה משמש כמקור אמין ומהימן לתושבי אילת ועל כן ניתן להסיק שהכתבה התקבלה בקרב הקוראים ביתר רצינות.

הכתבה בכללותה, מציגה את התובעת כבעלת נורמות פסולות. למעשה הדברים נכתבו באופן מפורש, כי התובעת פעלה בניגוד לכללי מנהל תקינים של עובדי ציבור וניצלה מעמדה ותפקידה להשגת רווח אישי. פועל יוצא, הוא השפלתה וביזויה בעיני הקורא, פגיעה בשמה הטוב, באמינותה, מקצועיותה, וטוהר המידות שלה כעובדת בכירה באגף החינוך של עיריית אילת.

9. גם אמירתו של הנתבע 3 "באילתית קוראים לזה שכונה", בהקשר בו נאמרה, כתגובה לכתבה ביום פרסומה ועל ידי אומרה הוא מנכ"ל העיתון המפרסם, כשמהות הדברים מכוונת למי שעשתה מעשה שאינו ראוי והולם תוך שניצלה סמכויותיה (ראו הסבר הנתבע את אמירתו הנ"ל ולפיו "להתנהל בצורה של "שכונה", משמעו להתנהל שלא על פי הנוהל או על פי המקובל או הראוי או בצורה שאינה הולמת" (ר' נספח ה' לתצהיר התובעת המפנה למכתב הנתבע 03 מיום 26.12.2011) נופל בגדר של לשון הרע. כאמור בערעור אזרחי 651/10 פלוני נ' אילנה דיין אורבך, בבחינת פרסום לשון הרע משמעות הפרסום נבחנת לא רק על סמך המילים המדויקות אלא בליווי הנסיבות החיצוניות המלוות לפרסום.

10. מכל המקובץ, אני מוצאת כי הפרסומים בנסיבות פרסומם נושאים מטען נזק לשמה הטוב של התובעת הן כאדם והן כאשת ציבור ומהווים לשון הרע כמשמעותו בחוק לשון הרע.

כידוע, מעמד ציבורי גוזר על הנתון בגדרו חשיפה תקשורתית עודפת בהשוואה לאזרח מן השורה. כמובן שאין בכך כדי לפטור את עובד הציבור ובמקרה שלפנינו את התובעת מחשיפה ישירה ואף נוקבת לביקורת. אולם במידה ויוכח כי אותם דברי ביקורת מהווים למעשה לשון הרע, הרי שהנזק שיתקבל יהא מוגדל בשיעור ניכר, כמספר האנשים המכירים את התובעת, אם באופן אישי ישיר או בעקיפין.

האם עומדות לנתבעים ההגנות הקבועות בחוק

11. בפסיקה נקבע, כי ההצדקה לעמדה המצדדת במתן עדיפות לחופש הביטוי על-פני שמם הטוב של דמויות ציבוריות, יכולה להימצא בחשיבות החברתית של הביקורת על אנשי ציבור לשם קיום ממשל דמוקרטי תקין (בג"צ 6218/93 ד"ר שלמה כהן נ' לשכת עורכי הדין, פ"ד מט(2) 529,549). יש אף הסבורים, כי אנשי ציבור מעצם מעמדם מביעים הסכמה, מפורשת או משתמעת, לחשוף עניינם לעיני הציבור

בית משפט השלום באילת

ת"א 12-02-12318 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

ולביקורתו. מנגד, ניתן להציג שיקולים השוללים העדפת חופש הביטוי על-פני שמם הטוב של דמויות ציבוריות. כך למשל, ניתן לטעון כי לשון הרע עשויה לגרום לאיש ציבור נזק רב מאד, שכן עיקר כוחו הוא בשמו הטוב בעיני הציבור.

היותו של פרסום לשון הרע בגדר עוולה אזרחית, מותנה בכך שהוא אינו חוסה תחת אחת ההגנות הקבועות בחוק, אשר בהתקיים איזו מהן, נשללת אחריותו של המפרסם. ההגנות משקפות את האיזון בין ערך השמירה על השם הטוב אל מול ערכים פרטיים וחברתיים נוגדים שיש לתת להם משקל (עניין שרנסקי, פסקה 21).

הגנת אמת בפרסום

12. הגדרת פרסום כ"לשון הרע", על פי סעיף 1 לחוק לשון הרע, אינה מותנית בכך שתוכן הפרסום אינו אמת (שנהר, בעמ' 122). פרסום עשוי להכיל עובדות נכונות ואמיתיות, ועדיין להיחשב כ"לשון הרע" (שם). במקרה כזה עשויה לעמוד למפרסם הגנת אמת הפרסום, שבסעיף 14 לחוק לשון הרע. אולם השאלה האם חלה על הפרסום הגנה, שונה מן השאלה האם זו מהווה פרסום "לשון הרע".

סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע קובע את הגנת "אמת בפרסום" כבנויה משניים: מיסוד אמיתות הפרסום, ומקימו של עניין ציבורי הנלווה לפרסום. אמיתות הפרסום היא שאלה עובדתית הבוחנת את תוכן הפרסום מול המציאות העובדתית; קיומו של עניין ציבורי הוא שאלה ערכית הבוחנת האם קיים אינטרס חברתי המצדיק הכשרת פרסום פוגעני שיש בו לשון הרע (שנהר, בעמ' 215; ע"א 10281/03 אריה קורן נ' עמינדב ארגוב (ניתן ביום 12.12.06), מפי השופטת ארבל).

החוק מקנה הגנה מיוחדת לפרסום שיש בו אמת, גם אם יש בו לשון הרע, וכל עוד יש בו עניין לציבור. הוא אינו מקנה הגנה דומה לפרסום שקרי, בין אם יש בו עניין לציבור, ובין אם לאו (ראה עניין שרנסקי, פסקה 23).

כדי לזכות בהגנת "אמת בפרסום", מטיל החוק הישראלי את נטל הוכחתה על הנתבע (דנ"א 7325/95 ידיעות אחרונות נ' יוסף קראוס, פד"י נב(3) 1 (1998)).

13. בענייננו, ניתן לומר כי פרסום כתבה על אשת ציבור אשר ניצלה מעמדה הציבורי בעניין פרטי, מקיים את התנאי הנדרש בהגנת "אמת הפרסום" בדבר היותו בעל עניין ציבורי. עם זאת וכאמור לעיל, תחולת ההגנה של "אמת בפרסום" מותנית גם בכך שמדובר בפרסום שיש בו דברי אמת שאם לא כן התוצאה היא הכפשה וביזוי שכל מטרתן לפגוע במושא הפרסום, להשיג סקופ ולא לקדם עניין ציבורי אמיתי.

14. "מסע ישראלי" הוא טיול שנתי ייחודי אשר הוגדר על ידי גורמים שונים אשר הגו את הרעיון ושותפים לקיומו, כנועד "... לחזק את זהותו האישית של התלמיד ולחברו לעצמו למעגלים שונים בחברה ובקהילה, לעמו, לארצו, למדינת ישראל כארצו, כל זאת תוך שילוב נוף ותוכן". משך המסע הוא ששה ימים. ראשיתו בלילה שבין ראשון ושני, וסופו ביציאת השבת. תכנית המסע גובשה על ידי עמותת "מבראשית" בשיתוף משרד החינוך, וקודמים לו מפגשי הכנה בבית הספר (להלן: **מסע ישראלי ואו הטיול**).

בית משפט השלום באילת

ת"א 12-02-12318 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

בהודעה שנשלחה להורים, ישנו הסבר אודות המסע הישראלי, ובה מפורטת תכנית המסע, התחייבות התלמיד להשתתפות פעילה וציות להוראות הצוות המלווה, שמירה על כללי זהירות וכיוצ"ב, כשבסופה של ההודעה, אמורה לבוא חתימת התלמיד לכך שבמידה שלא יעמוד בכללים רשאי הצוות להפסיק השתתפותו במסע.

בנוסף נמצא, אישור ההורים והוראת תשלום לפיה ניתן לשלם בגזברות בית הספר עד ליום 05.10.11 (להלן: **החוזר או טופסי ההרשמה**).

15. לטענת הנתבעים הפרסום בעיתון ובאתר האינטרנט היה אמת ולפיכך עומדות להם הגנת "אמת בפרסום" והגנת "תום הלב". בבסיס הגנתם מונחת העובדה כי לאחר שצוות בית הספר שכלל את מחנך הכיתה, רכז השכבה ומנהלת בית ספר, החליט לא להרשות יציאת בנה של התובעת למסע ישראלי, פנתה התובעת למפקחת על מנת לבטל את רוע הגזירה, וכלשון הכתבה **"פנתה קופיטו למפקחת על בית הספר, תוך שהיא עוקפת סמכויות ומנצלת את מעמדה כמנהלת אגף החינוך וכשהיא מצליחה בזאת לשנות את ההחלטה. זאת למרות שבמקרים אחרים בהם ניסו הורים לערב את המפקחת בתי הספר נאמר להם במפורש כי המפקחת לא מתערבת בהחלטות בתי הספר..."**

אשר למציאות העובדתית, לדידם, פעלה התובעת נמרצות ובאופן אינטנסיבי לשנות החלטת בית הספר, תוך שהיא מנצלת את כוחה מעמדה ותפקידה, עקפה סמכויות והביאה לכך שהמפקחת כצעד נדיר **"הפכה"** את החלטת בית הספר.

בתצהירים אותם הגישו הנתבעים, ובעיקר בתצהירי הכתבת ועורך העיתון, פרטו אלה בדבר הפעולות שבוצעו במסגרת בדיקתם את התנהלות התובעת מול גורמי החינוך. הפנו לתצהיר התובעת (סעיף 58) ולתצהירו (סעיף 13) של ד"ר דרורי גניאל, ראש מנהל החינוך (להלן: **ד"ר גניאל**) אשר נתנו דעתם לחשיבות בנקיטת משנה זהירות בטיפול בעניינם של עובדי עירייה כהורים, ללמד, כי התובעת הייתה מודעת לחובתה למדור עצמה מטיפול בענייניו של בנה, ככל שאלה נוגעים למערכת החינוך באילת. אולם, ובניגוד להצהרותיה, לא רק שלא מידרה עצמה אלא פעלה באופן אינטנסיבי לשינוי ההחלטה. תחילה בפנייתה ישירות למר דרורי גניאל ולאחר מכן בפנייתה למפקחת.

16. בכתב התביעה ותצהירה, פירטה התובעת באריכות השתלשלות הדברים שהובילה לפנייתה לד"ר גניאל האחראי על החינוך העל יסודי, ולאחר מכן לפנייתה הטלפונית למפקחת. לטענתה, הפנייה לשני אלה, ובעיקר למפקחת נעשתה באופן מבוקר ורק לאחר שמוצתה כל אפשרות מול הצוות הפדגוגי והנהלת בית הספר אשר התברר נהגו שלא כשורה וחרגו מסמכותם. פנייתה לד"ר גניאל נטען, בוצעה רק לאחר שהתברר לה כי צוות בית הספר **הסתיר במכוון** ממנה ומבנה את הסיבה האמיתית שעמדה בבסיס ההחלטה שלא לאפשר לבנה לצאת למסע וזו גולתה להם רק מספר ימים טרם מועד היציאה לטיול.

לטענתה, בעוד שהנימוק שניתן ביום 20.10.2011 היה העדר תשלום במועד והעדר מקום פנוי, הרי שסמוך לפני היציאה לטיול התברר להם כי הסיבה האמיתית שלא להוציא את בנה למסע, הינה היעדרות ואיחורים, כשנימוק זה, לא רק שהוסתר מהם במכוון ולא הובא לידיעתם קודם לכן, אלא שהוא מנוגד

בית משפט שלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

להוראות חוזר מנכ"ל (סעיף 8.6). קרי, אין בסמכות בית הספר למנוע יציאת תלמיד לטיול שנתי מסיבה שאינה רפואית או על רקע בעיות משמעת ואלומות.

עוד טענה בתצהירה, כי בניגוד לעולה מהכתבה, מצבו של בנה היה שונה ממצבם של תלמידים אחרים בבית ספרו ובבתי ספר תיכוניים אחרים בעיר. שכן, בעוד שהם לא הורשו להשתתף בטיול על רקע בעיות וקשיי התנהגות (או בריאות) בנה, לא הורשה להשתתף בטיול בנימוק של תפקוד לימודי. בעובדה שבית הספר הסתיר מפניהם את הסיבה האמיתית, הוא למעשה מנע מהם את הזכות להשיג ולערור על ההחלטה בזמן ובאופן שבו יכלו לעשות תלמידים והורים אחרים, ועל פי הנוהל המקובל בבית הספר וגם בהיבט זה מצבו של בנה לא היה כמצבם של תלמידים אחרים שלא הורשו להשתתף במסע.

בתצהירה מפרטת התובעת את השתלשלות העניינים שהחלה כחודש לפני יציאת התלמידים לטיול. אז בנה הודיע לה באמצעות מסרון ששלח לה, כי לא שילמה עבור הטיול ועל כן אינו יכול לצאת לטיול (סעיף 24 לתצהיר). מבירור שערכה מול גזברית בית הספר עלה, כי חשבונה לא חויב בתשלום למסע, בנה לא הובא בחשבון ובהעדר מקום פנוי לא יוכל לצאת למסע, על סיבה זו חזר צוות בית הספר מספר פעמים בפניה, בפני בעלה ובנה (סעיפים 29, 31 ו-34 לתצהיר). כשבוע לפני הטיול לערך התברר כי בנם לא יוכל לצאת לטיול בגלל סיבה אחרת, שנעוצה בתפקודו הלימודי – אי הגעה באופן סדיר לשיעורים.

על רקע האמור, ולאחר פעולות רבות שבוצעו מול בית הספר, ככל אמא אחרת, עשתה כל מאמץ להביא לכך שבנה ישתתף במסע הישראלי, בו ראתה חשיבות רבה. ורק לאחר שמיצתה יחד עם בעלה ובנה כל אפשרות להביא לשינוי בהחלטת בית הספר, לרבות בפגישות עם הצוות הפדגוגי, עם מנהלת בית הספר, ופגישה של ד"ר גניאל עם הצוות הפדגוגי ועמם. ורק לאחר שבית הספר לא מצא לנכון לחזור בו מהחלטתו השגויה, לא נותר בידם, אלא לפנות למפקחת, היא הסמכות היחידה לשנות מהחלטת בית הספר. מכאן, וככל הורה אחר, ביום שישי, הוא המועד בו הודיעה לה מנהלת בית הספר דבר ההחלטה שלא לשנות החלטתם, אז פנתה למפקחת. לטענתה, נותרו לה יומיים (שישי-שבת) בהינתן מועד יציאת התלמידים למסע ביום ראשון לאחר מכן.

17. מנכ"ל העיתון, רותם נועם, מסר בתצהירו כי המידע הראשוני על הוצאת בנה של התובעת לטיול בניגוד להחלטת הצוות הפדגוגי של בית הספר, הגיע אליו מהכתבת במהלך השבוע בו פורסמה הכתבה. על רקע ההבנה כי מדובר בנושא בעל מקדם רגישות גבוה, הוא בדק יחד עמה כי לכל חלק עובדתי בכתבה, יש כיסוי מלא בעדויות ואף ווידא כי ישנה הצלבה של המידע מול מקורות נוספים, כי תלונות ההורים אמיתיות וכי תלמידים אחרים שעמדו בנהלי המערכת, סורבה יציאתם לטיול, כי נסיבות המקרים היו דומות. כן ווידא כי בשנים האחרונות לא שונתה וכהגדרתו לא "התהפכה" כל החלטה של בית ספר על ידי מפקחת, כי מנהלת בית הספר ורכז השכבה אכן תומכים בעמדה כי הייתה התערבות פסולה ומקוממת של המפקחת בהחלטת בית הספר, ולאחר שהתובעת "בחרה לדלג על נהלי המערכת ולהגיע ישירות אל המפקחת ומנהל מינהל שח"ק" (סעיף 24). בדיקתו את האמור, הוסיף, ביצע באמצעות הקשבה לשיחות שבין הכתבת להורים, מורים ומנהלת בית הספר, שיחות שתועדו על ידה וחלקן צורף לתצהירו.

בית משפט השלום באילת

ת"א 12-02-12318 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

עורך העיתון, ראובן זלץ, מסר בתצהירו כי המידע הראשוני בעניין הגיע למערכת כשבוע טרם יציאת התלמידים לטיול, מהגב' דבי אפרגן, אם לתלמיד מבית הספר גולדווטר אשר משיחה עמה הלינה בפניו על כי בנה לא יצא לטיול. הוא העביר את המידע לכתבת, אשר בהמשך מסרה לו כי שוחחה עם האם שהעלתה גם בפניה טענות לאיפה ואיפה בין בנה לבין בנה של התובעת. מכאן, הנחה את הכתבת ליצור קשר עם גורמי חינוך בבית הספר והורים נוספים על מנת לקבל תמונה אמיתית ונכונה (סעיף 7).

בהמשך, משיחותיו עם הכתבת עלתה תמונה לפיה בנה של התובעת כלל לא פעל על מנת לצאת לטיול, לא נרשם ולא שילם. התובעת דלגה על נוהל הרישום ופנתה בעל פה למנהלת בית נספר והמשיכה ודילגה על נוהלי ערר הנוהגים בבית הספר, עת פנתה ישירות למפקחת אשר הפכה את החלטת בית הספר בהחלטה נדירה, עוד שיצאתם של תלמידים אחרים סורבה, הגם שלא יוחסו להם בעיות אלימות.

לאחר איסוף החומר, הנחה את הכתבת לקבל תגובת המפקחת והתובעת ואלה התקבלו על ידי הדוברים במשרד החינוך והעיריית אילת, המידע שהגיע לידי הכתבת נבדק והוצלב עם כמה מקורות שהינם אמינים, ונמצא אמת. **הכתבת, מירב לוי דיאמנט,** מפרטת בתצהירה בדבר היקף הבדיקה ואיסוף החומר בעניין נשוא התביעה וטרם פרסום הכתבה. כעולה מהתצהיר, המידע הראשוני על הוצאתו של בן התובעת לטיול בניגוד להחלטת הצוות הפדגוגי של בית הספר, הגיע למערכת העיתון, כשבוע טרם מועד היציאה לטיול, על ידי דבי אפרגן, שבשיחה עמה שטחה האחרונה בפניה טענות על כך שבנה כמו כל כיתתו בבית ספר גולדווטר לא יצא לטיול, חרף מאמצים שעשתה מול מנהלת בית הספר, מינהל החינוך והמפקחת על בתי הספר, בעוד שבנה של התובעת, מנהלת אגף החינוך בעיריית אילת, כן הורשה לצאת חרף התנגדות מנהלת בית הספר.

היא בדקה דברי דבי אפרגן מול גורם חינוכי בבית ספר "בגין" בו לומד בנה של התובעת, וזה מסר לה כי יום לפני יציאת התלמידים לטיול, מנהלת בית הספר כינסה את מורי בית הספר לשיבה ועדכנה אותם כי בניגוד לעמדת מנהלת בית הספר, נוכח לחץ שהופעל על ידי המפקחת, בנה של התובעת יורשה להשתתף בטיול.

היא פנתה למורה נוספת בבית ספר "בגין" ובדקה נכונות דברי אותו גורם חינוכי, וזו אישרה את קיומה של הישיבה ודברי המנהלת באותה ישיבה, אם כי אותה מורה ציינה כי היא עצמה לא נכחה כלל באותה ישיבה.

בהמשך, פנתה למנהלת בית הספר, וזו "אישרה באוזני את העובדות". תיארה כעס מנהלת בית הספר על התערבות נדירה של המפקחת בהחלטת בית הספר, על עקיפת הסמכויות שנעשתה במקרה הזה, עקיפת נוהל ערר הכולל בקשה בכתב מנומקת של התלמיד המסורב לצאת לטיול, לאפשר יציאתו והתייצבותו בפני ועדה פדגוגית של בית הספר שתחליט בעניינו.

יצרה קשר עם רכז השכבה ומורה נוספת בבית הספר ובבירור מולם עלה כי מדובר "בתלמיד הסובל מבעיות התנהגות קשות, אינו מקבל את מרות מוריו ושכמעט אינו נמצא בבית הספר, הוא לא הביע עניין לצאת לטיול ולא היה כל ערך חינוכי להוצאתו לטיול, זולת סיפוק רצונה של אימו" (סעיף 10 לתצהיר).

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

פנתה לדנה מונסנגו, אשר אחיה לומד בבית ספר "בגין" ולא הורשה להשתתף בטיול בעוד בנה של התובעת כן השתתף. לאחר איסוף החומר כאמור (סעיף 15) פנתה לקבל תגובות המפקחת והתובעת באמצעות דוברת משרד החינוך ועיריית אילת, ואלה הובאו בכתבה.

18. לאחר ששמעתי טיעוני הצדדים והעדים מטעמם, חזרתי ועיינתי בפרוטוקולים ובסיכומים המפורטים שהגישו – באתי לכלל מסקנה כי לנתבעים לא עומדת הגנת "אמת בפרסום". נמצא כי לא רק שהנתבעים לא הוכחו שהתובעת ניצלה את תפקידה ומעמדה ועקפה סמכויות, אלא שהתובעת למעלה מהנטל המוטל עליה, הוכיחה כי מה שיוחס לה בכתבה אינו אמת.

השתלשלות הדברים כפי העולה ממכלול הראיות שהונחו ונשמעו בפניי, מעלה תמונה שונה לחלוטין מזו העולה מהכתבה וטענות הנתבעים בתצהירם.

18.1. הנימוק שניתן על ידי בית הספר לתובעת ובנה, שלא לאפשר השתתפותו במסע ישראלי, היה העדר מקום פנוי, בעוד שהנימוק האמיתי, הוסתר מהם עד מספר ימים קצר קודם ליציאת התלמידים למסע.

בתצהיר מפורט סיפרה התובעת כיצד נודע לה לראשונה, ביום 20.10.2015, על כך שבנה לא יוכל להשתתף במסע ישראלי, "שלח לי בני דור מסרון ובו כתב 'אימא לא שילמת למסע הישראלי'" ומשום כך לא נותר מקום פנוי עבורו.

אישרה כי לא שילמה בזמן עבור הטיול, הגם שהוסיפה מדובר בתקלה, שכן כל החיובים והתשלומים עבור חינוכו של בנה נעשים באמצעות כרטיסי האשראי, כבר בראשית השנה, ולכן הופתעה שלא חויבה. עם זאת, לקחה אחריות מאחר והיה עליה לבדוק את חיובי בית הספר (ראו סעיפים 24–27 לתצהיר בעניין זה).

עוד עלה מעדותה של התובעת ולא נסתר, כי כל עוד סברה כי הסיבה לכך שבנה לא הורשה להצטרף להכנות לקראת הטיול ולכך כי יכול ולא יצא לטיול בהעדר מקום פנוי, סברה אשר יש לציין, חוזקה על ידי רכז השכבה שאישר דבריה (ראו עמ' 134, ש' 22, עמ' 135 ש' 23–30), לא מצאו לנכון היא או בעלה להתערב בהחלטה והמתינו בסבלנות עד להודעה שיכול ויתפנה מקום או יוספו מקומות. עדותה של התובעת בעניין זה לא נסתרה ונתמכה בעדותו של בנה "בבית ספר, התחילו לדבר על זה שהולכים להתחיל הדרכות וכל מיני דברים כאלה, אני באתי להדרכה ומרכז השכבה הודיע לי שאני לא שילמתי. עכשיו אני לא הבנתי מאיפה זה בא, אמא שלי משלמת על כל החינוך והתרבות מתחילת השנה".

בהמשך חזר על גרסתו כי רכז השכבה, מיקי שושן הוא זה שהודיע לו על כך שלא יוכל להשתתף במסע בהעדר תשלום וללא שציין בפניו כל סיבה אחרת, ותגובתו לכך "מה עשיתי שלחתי לאמא שלי הודעת אס אם אס באותו רגע, מה קורה, אני הייתי בטוח שהכל – וגם היא הייתה בטוחה והיא ביררה עם הגזברית כנראה שקרתה טעות לא יודע מה בדיוק, כי לא הייתי מתעסק בזה אף פעם ואמרו לי שאין מקום (ראו עמ' 176 ש' 31 ועד 177 ש' 11–1).

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

תימוכין לאמור נמצא בחקירתו הנגדית של רכז השכבה, מיכאל שושן, שמאשר בפה מלא, את טענת התובעת ובנה, לפיה הוא מסר גם לבנה של התובעת וגם לתובעת כי מאחר וזו אחרה לשלם עבור הטיול, לא נותר מקום פנוי עבור בנה, אם כי בית הספר פועל להוספת מקומות "אמרתי לה כרגע אין מקומות זהו" (ראו עמ' 130 ש' 16 ואילך, עמ' 131 ש' 2, עמ' 134 ש' 19 ואילך, עמ' 138 ש' 2).

חיזוק נוסף לאמור נמצא בדברי ד"ר גניאל (סעיף 18 בתצהירו) שעדותו לפניי שלא נסתרה ואותה מצאתי מהימנה. זה סיפר כי במהלך ישיבה שלו עם הצוות הפדגוגי של בית הספר לרבות מנהלת בית הספר, אישר הצוות בפניו כי ארעה "תקלה" בכך שלא נמסר להם (לתובעת, לבנה ולבעלה) הנימוק האמיתי בשלו הוחלט שלא לאפשר לבנה של התובעת להשתתף בטיול.

18.2. הנימוק האמיתי להחלטה שלא לאפשר לבנה להשתתף בטיול, נעוץ היה בתפקוד לימודי לקוי של בנה של התובעת (איחורים וחסורים) ולא בהעדר מקום פנוי, כפי שנמסר להם בתחילה.

התובעת בעדותה חזרה על שהצהירה כי ידעה על הנימוק האמיתי שלא לאפשר לבנה להשתתף בטיול מבנה ורק מספר ימים קודם ליציאת התלמידים לטיול.

בנה של התובעת סיפר בעדותו כיצד המתין להודעה בדבר צירופו לטיול לאור מקום שיתפנה או הוספת מקומות ומשהודעה כזו לא באה ונותרו מספר ימים ליציאה לטיול, והוא ראה כי תלמידים אחרים כן יוצאים, פנה שוב לרכז השכבה מיכאל שושן "אז באתי פניתי למיקי, אמרתי לו מה, מה קורה", ומיקי השיב לו "... אומר לי כן, אנשים יוצאים ילדים יוצאים אבל אתה לא יוצא, אתה יש לך אתה צריך לעשות שיחה, אני לא יודע, לא זוכר בדיוק, העניין הוא חוסר תפקוד לימודי...". בהמשך, לשאלה כמה זמן לפני הטיול פנה לרכז השיב "זה היה ממש כמה ימים לפני הטיול" (עמ' 181, ש' 22 ואילך).

על פרק הזמן בין המועד שבו ידעה התובעת בדבר הנימוק האמיתי לבין מועד יציאת התלמידים לטיול נלמד גם מעדותה של מנהלת בית הספר "היא (התובעת – ש.ש) הייתה מעורבת מאוד אינטנסיבית, כי היינו ממש, פרק זמן של כמעט פחות משבוע, או שבוע בערך למסע..." (עמ' 108).

כמפורט לעיל, רכז השכבה בחקירתו הנגדית (עמ' 134 – 135) אישר שאמר לתובעת "כרגע אין מקומות". בהמשך חקירתו ולשאלות ב"כ התובעת השיב ואישר, כי הנימוק לפיו אין מקום פנוי לא היה הנימוק האמיתי שלא לאפשר יציאת בנה לטיול, אלא המדובר היה בתפקודו הלימודי של בנה של התובעת.

לשאלת ב"כ התובעת: "כלומר, לא אמרת לה את התשובה הנכונה, למירי", השיב: "הכל זה מינוח שלך..." (עמ' 35, ש' 32). לטענתו, השיחה בינו לבין התובעת בעניין הייתה במסגרת סוג של "שיחת מסדרון", כשבהמשך חקירתו ניכרה מבוכתו, ואז ועל דרך הרמיזה מסר כי מאחר ובנה של התובעת לא הראה כל עניין ביציאה למסע, הם, הוא והצוות הפדגוגי לא ראו לנכון להביא בפני התלמיד והוריו את הנימוק האמיתי בבסיס ההחלטה שלא לאפשר יציאתו לטיול, אם כי " היינו צריכים לקרא לו לשיחה ... וזו הטעות היחידה שלנו, שלא קראנו לו לשיחה" (עמ' 136, ש' 27 – 32).

כמו רכז השכבה גם מנהלת בית הספר מסרה בעדותה כי בנה של התובעת לא גילה עניין במסע הישראלי וזאת משום שלא נטל חלק בתהליך ההכנה הקבוצתית שהתקיים בבית הספר, אלא בחר לעסוק בעניינים אחרים "... הוא לא כל כך לקח חלק בתהליך הזה, של ההכנה, של כל ההתארגנות, כל מה שתלמידים

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

חווים כשמתחילים לדבר על הנושא הזה של מסע ישראלי, הוא פחות היה מחובר. הוא היה עסוק בדברים אחרים... דברים אישיים שלו, זה חברים, תהליך שהוא עבר באותה תקופה של חזרה בתשובה, מרכז העיסוק שלו היה אחר. לא היה זה" (עמ' 106 ש' 6 ואילך ועמ' 107), ולעדונו של רכז השכבה (עמ' 155, ש' 1 ואילך).

השאלה המתבקשת מעדותם של השניים בעניין זה הינה, הכיצד יכול היה בנה של התובעת לקחת חלק בהכנות לטיול שעה שרכז השכבה בעצמו, הודיעו כי לא יוכל להשתתף בהכנות לטיול משום שלא שילם ולא נותר מקום עבורו בטיול? מדברי הרכז עצמו (ראו בהרחבה עדותו בעמודים 36-38) עולה תמונה ברורה לפיה בית הספר למעשה "ניצל" את הבעיה הטכנית של העדר אי תשלום בזמן והיעדר מקום פנוי, כדי להרחיק את בנה של התובעת מכל עניין הנוגע לטיול, בעוד שהנימוק שלא לאפשר השתתפותו בטיול היה אחר וקשור בתפקודו הלימודי.

יוצא איפוא, כי הגם שהייתי מקבלת את טענת הנתבעים לפיה, ניתן להבין מתוכנו של החוזר שחולק לתלמידים בתחילת שנת הלימודים, כי מי שלא משלם לטיול, מלמד על עצמו כי אינו מעוניין להשתתף בטיול וכי בנה של התובעת, כמו יתר התלמידים קיבל במועד את החוזר ולא הביאו לידיעת התובעת – אין בכך כדי לשנות מהתנהלות רכז השכבה ובית הספר אשר הוכח כי הודיעו לבן התובעת, כדרך אגב, על הנימוק האמיתי רק סמוך למועד יציאת התלמידים לטיול.

אוסף, כי דווקא עדותם של מנהלת בית הספר ורכז השכבה בנוגע למידת עניינו של בנה של התובעת במסע הישראלי, עדות אליה הפנו הנתבעים, חיזקה התרשמותי כי אלה השניים לא התפנו לשאול את פיו וליבו של התלמיד (ראו עדותו עמ' 176, ש' 30–עמ' 177, ש' 9) כי אם הניחו הנחות לא מבוססות בדבר רצונו האמיתי על רקע כך שהיה בתהליך "חזרה בתשובה", ולמרבה הצער, הגם שהתרשמו כי הוא מצוי בתקופה מבלבלת בחייו.

18.3. לבנה של התובעת לא יוחסו בעיות התנהגות ובעיות משמעת כמו לתלמידים שסורבה יציאתם למסע, ולמעשה, מצבו היה שונה משלהם. אין חולק כי במהלך כל שנות לימודיו בכלל ובבית ספר "בגין" בפרט, לא נמנעה ממנו, משום סיבה, יציאה לטיול שנתי ועד לאותה שנה בהיותו בכיתה י"א, אז ראשית הליך חזרה בתשובה בו החל.

אשר לתפקודו הלימודי העיד בנה של התובעת כי נהג להגיע מדי יום לבית הספר, ולכל היותר נעדר משניים מתוך שישה שיעורים במערך הלימודים של אותו של אותו יום לימודים, שיעורים בהם לא מצא עניין. עוד העיד כי מעולם לא נהג להפריע למהלך שיעור וכשהחסיר משיעור נהג במקום זאת להיות עם חבר "יושבים ומדברים יחד, תורה, ספרים היינו לומדים" (עמ' 188 ש' 13-14). עדותו לציין, לא נסתרה ונתמכה בעדותה של מנהלת בית הספר, ובעדותו של רכז השכבה אשר לשאלת ב"כ הנתבעים "אז למה לדעתך... לא יצא למסע, לא עמד בפני הוועדה (הפדגוגית ש.ש) השיב: "מתחילת השנה.. רוב הזמן הוא נעדר משיעורים..." (עמ' 130 ש' 4-1).

בית משפט השלום באילת

ת"א 12-02-12318 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

בהינתן העובדה כי בחינת עניינו של בן התובעת הייתה כחודש וחצי בלבד לאחר תחילת הלימודים, ועל רקע תפקוד לימודי לקוי ובגדרם של חיסורים ואיחורים כבעיית התנהגות, סבורני כי מתחייבת קריאה זהירה של עדות של מנהלת בית הספר ורכז השכבה, בהתייחסם לתפקודו של בן התובעת ובמובחן מטענות בדבר התנהגות והפרות משמעת חמורות כנמצא אצל תלמידים אחרים שעניינם אף הוא נדון.

בחקירתו הראשית וזו הנגדית של רכז השכבה, הרי שמעבר לאמירה כללית כי לבן התובעת היו בעבר בעיות התנהגות, לא נמצא כל פירוט וביטוי לאותה התנהגות. עוד במהלך חקירתו הראשית, ניכר כי התקשה לפרט בהתנהגות שבשלה סברו הוא ומורים אחרים, שלא לאפשר יציאתו של בן התובעת לטיול. בהמשך עדותו עלה והתברר כי אין מדובר בבעיות התנהגות הכוללת אלימות, הפרעות למהלך שיעורים, פגיעה בסדרי וכללי בית הספר והשיעורים וכדומה, אלא, בהתנהגות שעיקרה נובע מתהליך בו היה מצוי בן התובעת באותה תקופה, הוא תהליך החזרה בתשובה (ראו בהרחבה עדות רכז השכבה בעמ' 133 ו-134 ש' 1-13). רכז השכבה תיאר "הוא לא ידע מה הוא רוצה לעצמו", "לאיזה כיוון ללכת", כי היה עם עצמו, בעוד שהטיול דרש עבודה משותפת, עבודה בקבוצות שנקבעו עוד בשלבי ההכנה למסע.

ממכלול הדברים האמורים, המסקנה המתבקשת הינה כי הנימוק האמיתי שהוגדר סופו של דבר על ידי בית הספר כ- "תפקוד לקוי" בעיקר בשל חיסורים ואיחורים, היה למרבה הצער, נעוץ עמוק בהעדר אמונה של הצוות הפדגוגי ומנהלת בית הספר ביכולתו של בן התובעת להשתלב במסע ישראלי נוכח המקום "המבולבל" בו היה מצוי באותה עת. סביר להניח, כי על רקע האמור, לא נמסר ולמעשה הוסתר הנימוק האמיתי מפני התובעת ובנה, ועוד יותר כשנימוק זה לא יכול להוות טעם והצדק, למנוע מתלמיד, כל תלמיד, השתתפות בטיול שנתי ובוודאי ל "מסע ישראלי" שעל מהותו ומשמעותו עמדנו בפתח הדברים.

המסקנה הנ"ל מקבלת משנה תוקף וחיזוק משמעותי בתצהירו של ד"ר גניאל (סעיף 8) בו הצהיר בלשון בהירה כי מפגישתו עם הצוות הפדגוגי לרבות מנהלת בית הספר, עלה בין היתר "הצוות טען כי אכן הייתה תקלה, כי חששו לומר להורים בתחילה את הסיבה האמיתית לכך שאינם מוציאים את התלמיד לטיול".

כך או אחרת, והגם ואתעלם ממסקנתי הנ"ל, הרי תפקוד לקוי אינו נופל במסגרת בעיות התנהגות ומשמעת ואין בו כדי להתנות השתתפות תלמיד בטיול, כל טיול. כך עולה מחוזר מנכ"ל משרד החינוך (נספח ח') לתצהיר התובעת, עמ' 20 (סעיף 8.6) הקובע "התניית השתתפות של תלמיד בטיול: הוועדה הפדגוגית הבית ספרית בהרכב המנהל, רכז השכבה, המחנך והיועץ החינוכי, יכולים להודיע להורי התלמיד כי בשל קשיי התנהגות או קשיי התנהלות (בריאות) עליהם לצרף מלווה בוגר לתלמיד, כתנאי להשתתפותו בטיול. הודעה על כך תישלח כשבועיים לפני היציאה לטיול". כאמור, בעניינינו אין מדובר בתלמיד שלחובתו קשיי התנהגות, אלא תפקוד לימודי לקוי המתבטא בחיסורים משיעורים במהלך היום ואיחורים לשיעורים, וזאת במהלך חודשיים ראשונים של אותה שנת לימודים.

הדברים האמורים מקבלים משנה תוקף בתצהירו של ד"ר גניאל בהקשר לאמור ולפיו, לאחר שיחתו עם התלמיד ובדיקת נתוניו עם בית הספר נמצא כי אין מדובר בתלמיד עם בעיות התנהגות או משמעת, וכי זה יצא לטיולים בשנים קודמות מבלי שהייתה כל טענה כלפיו (סעיף 16). בעדותו לפניי, חזר וטען ד"ר גניאל כי

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

ההחלטה שלא להוציא תלמיד עקב היעדרותו מהשיעורים היא החלטה מוטעית ובניגוד למדיניות משרד החינוך ועיריית אילת (עמ' 57 ש' 10-17).

סיכומם של דברים עד כה, מקובלת עליי טענת בא כוח התובעת, לפיה, לא רק שבית הספר פעל באופן לא תקין כאשר לא הודיע לתלמיד את הסיבה האמיתית לכך שלא אפשרו את השתתפותו בטיול, ועשה כן רק כמה ימים לפני הטיול, אלא שהסעיף האמור בחוזר המנכ"ל מלמד חד משמעית כי התניית השתתפות של תלמיד בטיול יכולה לבוא על רקע קשיי התנהגות, או קשיים בריאותיים, ואין להתנות אי יציאת התלמיד למסע בשל היעדרות משיעורים, קרי, מתפקוד לימודי כזה או אחר.

18.4 הנתבעים זמנו לעדות תלמידים שלא אושרה השתתפותם בטיול. במהלך העדויות, עלה כי חלק מהתלמידים קבלו הודעה מבעוד מועד בדבר ההחלטה על כך, וכי היה בידם זמן מספיק לערור על ההחלטה, לרבות פנייתם למנהלת בית הספר ולמפקחת על בתי הספר. כך, בעדותה של **התלמידה חן קמיסה**, אשר אשרה כי סורבה לצאת למסע נוכח בעיות התנהגות שהיו לה והיה בידה זמן להגיש מכתב בבקשה כן לאפשר לה להשתתף. **התלמיד נתן מלמד** העיד כי ההחלטה שלא לאפשר השתתפותו במסע התקבלה על רקע התנהגות בעייתית שלו, אולם לאחר שכתב מכתב והוכיח שיפור בהתנהגותו משך שבועיים, שונתה ההחלטה והשתתפותו במסע אושרה.

הגב' רחל מונסנגו, אמו של התלמיד דניאל מונסנגו העידה כי בנה לא הורשה להשתתף בטיול בשל בעיות התנהגות ומשום שהתנהגותו הוגדרה מופרעת. אמו של דניאל פרטה בדבר כל הפעולות שנקטו היא ובנה מול מחנך הכיתה רכז השכבה מנהלת בית הספר ובעיקר מול מפקחת בית הספר (עמ' 157; עמ' 158 ש' 16-17).

הגב' דבי אפרגן שלטענת הנתבעים פנתה בנושא לעיתון, מסרה כי בנה וכל בני כיתתו הלומדים בשכבה י"א בבית ספר אחר "גולדווטר" לא הורשו להשתתף בטיול בשל בעיות התנהגותיות וכי לכיתה זו יתאפשר לצאת לטיול במועד אחר (עמ' 122 ש' 9-15) וכן ראה בשיחה בין הגב' אפרגן לנתבע 2 (עמ' 2 ש' 2; עמ' 4 ש' 10).

מעדות התלמידים והאימהות עלה במובהק כי ניתנה בידם החלטת בית הספר שלא לאפשר השתתפותם בטיול, וניתנו בידם ההזדמנות והזמן להשיג ולערור על החלטת בית הספר בהתאם לנוהל המקובל, כשבעניינו של אחד מהם לפחות שונתה ההחלטה לאחר שבמהלך שבועיים ימים הראה שינוי משמעותי בהתנהגותו.

כטענת התובעת, עולה ונמצא כי אין עניינו של בנה כמו עניינם של אותם תלמידים שיציאתם למסע הישראלי סורבה על רקע בעיות וקשיי התנהגות, ואשר ידעו מבעוד מועד את נימוקי ההחלטה שלא לאפשר יציאתם לטיול והיה בידם ובידי הוריהם, זמן מספיק להגיש השגה וערר לבחינה נוספת של עניינם מול הצוות הפדגוגי.

18.5 בהינתן האמור, נפנה לבחון בקצרה את הזמן שנותר לתובעת ובנה על מנת לפעול לשנוי החלטת בית הספר והאם התובעת מיצתה כל אפשרות טרם שפנתה למפקחת.

בית משפט השלום באילת

ת"א 12-02-12318 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

כעולה מתצהיר ועדות התובעת, לאחר שידעה שבנה לא יוכל להשתתף בטיול משום שלא שילמה בזמן ובהעדר מקום פנוי, הם המתינו להגדלת מספר המקומות כפי שנמסר להם על-ידי רכז השכבה כי בכוונת בית הספר לעשות.

שבוע ימים לפני המסע, ביום ראשון (20.11.11) ומשהוברר להם כי מספר המקומות לטיול אכן הוגדל, ולא היתה אליהם כל פנייה, היא פנתה למנהלת בית הספר וזו אמרה לה כי אינה מעודכנת בעניין אלא רכז השכבה המשמש כרכז המסע.

ביום שלישי, 22.11.11, באותו שבוע, במסגרת בירור עניין אחר, שאל אביו של התלמיד את רכז השכבה בנוגע ליציאת בנו לטיול, והאחרון השיב לו שאינו יכול לשוחח עמו באותה עת אולם יש בעיה. עוד באותו יום אחר הצהריים במסגרת יום הורים התקיימה פגישה בין התובעת למנהלת, במהלכה פרשה בפני המנהלת את השתלשלות העניינים, וזו אמרה לה כי לאחר בירור שעשתה עם רכז השכבה, התברר כי עניינו של בנה "יותר מורכב" ולפיכך ובשל תפקודו הלימודי לא יוכל להשתתף במסע, ועוד הוסיפה כי רכז השכבה טעה כשלא מסר לתובעת ובנה את הנימוק האמיתי על בסיסו התקבלה ההחלטה שלא לאפשר לבנה לצאת לטיול. עוד מסרה המנהלת לתובעת באותה פגישה כי בשיחה שקיימה עם הרכז מוקדם יותר באותו יום שאלה אותו מדוע לא מצא לנכון לגלות לאביו של התלמיד את הנימוק האמיתי, והוסיפה כי לא רצתה להפעיל לחץ גדול על הרכז מאחר שעבר בקיץ האחרון אירוע לבבי.

עוד מסרה התובעת כי באותה שיחה עם מנהלת בית הספר, אישרה המנהלת בפניה כי לבנה אין בעיות משמעת, כי אם קיימים דיווחים על כך שהוא לא מגיע באופן סדיר לשיעורים; והתובעת מצידה הבהירה כי בנה לא יכול היה להגיש ערר על החלטת הוועדה הפדגוגית מאחר שלא ידע כלל שהוא לא מורשה לצאת לטיול, גם לא הייתה לו כל סיבה לחשוב כך, מאחר שלא קיימות לו בעיות משמעת. בהמשך הצטרף לשיחה בנה של התובעת. התובעת חזרה על השתלשלות הדברים כאמור בחקירתה הנגדית, דבריה לא נסתרו, ועדותה מצאתי מהימנה.

לאחר שהתובעת ובנה מיצו את ההליך מול בית הספר, בהינתן כי לא עמד לרשותם מספיק זמן כפי שעמד בפני הורים ותלמידים אחרים שהשתתפות בטיול לא הורשתה, ולאחר שהוברר לה כי הצוות הפדגוגי (לרבות מנהלת בית הספר) סירב לחזור בו מההחלטה, יחד עם בעלה הגיעה ביום חמישי, 24.11.2011 (שלושה ימים לפני מועד הטיול) לפגישה רשמית עם ד"ר גניאל והם ביקשו את התערבותו.

כאן המקום לציין כי שלא כטענת הנתבעים, לתובעת לא הייתה שמורה זכות גישה ייחודית לד"ר גניאל שכן הן מעדותן של האמהות שהעידו לפניי והן מזו של ד"ר גניאל (עמ' 10 ש' 31 – עמ' 11 ש' 20). כמו כן, ראה מתוך סעיף 14 לתצהיר ד"ר גניאל) עלה במפורש כי פנייה אליו נעשית על-ידי הורים כדבר שבשגרה, בעניינים שונים, לאחר שמיצו את ההליכים מול צוות בית הספר (המחנך, רכז השכבה, מנהלת בית הספר), ללא הועיל. ראו למשל עדות גב' מונסונגו עמ' 159 ש' 160-22, ש' 17, וכן ראו שיחה בין גב' איפרגן לעורך העיתון (נספח ד' לנספחי הנתבעים), עמ' 2 ש' 15 – "הגעתי, פניתי לדוריי". וכאן המקום גם להוסיף כי בחקירתו הנגדית של ד"ר גניאל, הוא נשאל מדוע לא התערב במקרה של בנה של גב' איפרגן, בעוד שהתערב בעניינה של בנה של התובעת, והשיב כי מדובר בשני מקרים שונים, הן בהתייחס לנימוק לא-יציאת בנה של

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

איפרגן בבעיות התנהגות ומשמעת והן בהתייחס למועד בו הודע לה נימוק זה (ראו עמ' 52, ש' 16). האמור מקבל תמיכה נוספת בעדות בנה של התובעת:

- ש" **תתאר לי מה אמרו לך, למה זה הרגיו אותך הנערים או הנערות לגבי מירי אימא שלך?**
- ת. אני הרגשתי שרומסים את השם של אימא שלי ולא בצדק.
- ש. **למה זה לא גורם לא גרם לך איזה גאווה שהיא מנהלת אגף החינוך בעירייה והיא, מה אמרו לך? מה היא עשתה?**
- ת. אמרו לי שאימא שלי לא פעלה אני לא קראתי את הכתבה, אבל היא לא פעלה נכון ועשתה משהו שהוא לא חוקי. – בתפקיד,
- ש. **לא חוקי,**
- ת. מבחינתה תפקיד,
- ש. **הבנתי, למה זה הרגיו אותך?**
- ת. כי אני יודע שאימא שלי פעלה בשיא, שיא ה- בכל ה- שיא הטוהר שאפשר להיות כאילו אנחנו פנינו קודם למחנך, אחרי זה לרכז כל דרכים ניסינו את כל הדרכים התקניות". (עדות בנה של התובעת, עמ' 193, ש' 19 ואילך, וכן ראו עדות התובעת, עמ' 61, ש' 11–31).

איני מוצאת כל דופי בפנייתו של התובעת לד"ר גניאל, האחראי על החינוך העל-יסודי בעיריית אילת, מסגרת בה לומד בנה, ואיני מוצאת כל דופי בהשתתפותה בישיבה בעניין, שכללה את ד"ר גניאל, צוות בית הספר ובעלה. התובעת מיצתה כל אפשרות בפני צוות בית הספר, ובפגישה כה מהותית, כהורה יש לה הזכות, ולטעמי גם החובה, להיות נוכחת, והעובדה כי היא וד"ר גניאל הסכימו כי בשל ממשקי העבודה ביניהם ההתנהלות של ד"ר גניאל תיעשה מול בעלה של התובעת ולא מול התובעת עצמה, אין בה כדי לגרוע מהחובה והזכות שלה כהורה ואם לבנה.

כך או אחרת, ביחס לטענת הנתבעים לפיה העובדה כי התובעת מודעת הייתה לחובתה למדר עצמה מהטיפול בענייניו של הקטין ככל שהדבר נוגע לסוגיות הקשורות למערכת החינוך באילת מעידה כי התערבותה הייתה בניגוד עניינים – ייאמר כי הכתבה כלל אינה מתייחסת להתנהלות התובעת מול ד"ר גניאל, אלא כולה נסובה סביב פנייתו של התובעת למפקחת ועל כן לא מצאתי להידרש לטענה זו, גם בשים לב, ובאין חולק, כי לד"ר גניאל לא הייתה היכולת והסמכות לשנות מהחלטת בית הספר, כשהסמכות היחידה לשינוי ההחלטה היא מפקחת בית הספר.

סיכומם של דברים עד כה, נמצא כי רק לאחר שהתובעת מיצתה כל אפשרות מול צוות בית הספר, כמו גם בנה, היא פעלה ככל ההורים האחרים, ותחת לחץ זמן פנתה לד"ר גניאל, אשר מצא כי ההחלטה שגויה וכי התנהלות בית הספר לא הייתה תקינה, אולם ניסיונו להביא, לשינוי ההחלטה בישיבה מוסדרת ושקופה, לא צלח.

18.6 הפנייה למפקחת ושינוי ההחלטה

אין חולק בין הצדדים כי לאחר הפגישה בין ד"ר גניאל לצוות בית הספר, התובעת ובעלה, בית הספר המשיך והחזיק בסירובו לשנות מההחלטה, ולא אפשר השתתפותו של בן התובעת במסע הישראלי, ועל כך הודיעה מנהלת בית הספר לתובעת, כאמור, ביום שישי בשעות הבוקר, כשהיציאה לטיול, להזכיר, נקבעה ליום ראשון.

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

טרם שאבחן האם הפנייה למפקחת נעשתה תוך עקיפת סמכויות וניצול מעמדתה של התובעת, מצאתי להידרש לכך שהמפקחת לא זומנה להעיד ולא העידה במשפט. כאמור, הנתבעים טוענים להגנת אמת בפרסום ולשם כך זימנו את מנהלת בית הספר, הרכז, הקטין, הורים של תלמידים אחרים ואפילו תלמידים לשעבר אשר בקשתם לצאת לטיול סורבה. כאמור, הכתבה נסובה סביב החלטת המפקחת להפוך את החלטת בית הספר, החלטה אשר לטענת הנתבעים התקבלה לאחר שהופעל על המפקחת לחץ לא הוגן מצד התובעת. ולמרות זאת, והגם שמדובר בעדות חיונית כל-כך, בחרו הנתבעים שלא לזמן את המפקחת, מי שיכולה היתה לאשש את טענותיהם אך גם להפריכן.

בעדותו לעניין זה נימק מנכ"ל העיתון, בין היתר, כי הסיבה לאי-זימונה של המפקחת לעדות נעוצה בעובדה כי לא ניתן היה לחקור אותה נגדית (פרו', עמ' 208, ש' 32). נימוק זה אינו מתיישב עם עובדת זימונו של בנה של התובעת, אשר לא הגיש תצהיר ונחקר חקירה ראשית כנגדית. נימוק זה גם אינו מתיישב עם העובדה כי קודם לקביעת מועד לשמיעת הראיות הביעו הנתבעים רצונם לזמן את המפקחת לעדות (ראו פרו', עמ' 232 ואילך). לפיכך, מקום בו על הנתבעים מוטל נטל ההוכחה, אי-זימונה של המפקחת להעיד פועל לחובתם.

בכתבה נכתב כי התובעת עקפה סמכויות, והשאלה המתבקשת הנה אילו סמכויות עקפה התובעת, שהרי מנהלת בית הספר העידה מטעם הנתבעים וסיפרה כי התובעת לחצה באופן אינטנסיבי על מנת להביא לשינוי החלטת בית הספר לאפשר יציאתו של בנה לטיול, נערכו פגישות של התלמיד והוריו עם רכו השכבה ועם מנהלת בית הספר, לרבות הפגישה המשותפת בין ד"ר גניאל, צוות בית הספר והתובעת ובעלה, ואלה מלמדים במובהק כי בכל הנוגע לשימוש בסמכויות פסעה התובעת בדרך הראשית, ללא כל מעקפים, ורק אז פנתה למפקחת.

טענת הנתבעים לכך שבנה של התובעת לא נקט "נוהל ערעור" כמקובל בבית הספר, אין בידי לקבל. ראשית, על רקע התנהלות רכו בית הספר אשר הסתיר מהתובעת ומבנה את הנימוק האמיתי ואותו גילה להם מספר ימים קודם יציאת התלמידים לטיול, הזמן שנותר בידו של בנה של התובעת לא אפשר בידו לנקוט אותו נוהל. שנית, כלל לא הוכח כי ישנו נוהל מחייב כזה וכלל לא הוכח כי תלמידים מחויבים לעמוד בו (ראו דברי מנהלת בית הספר בשיחה עם כתבת העיתון הנתבעת 2 [שיחה מיום 15.4.2012 שצורפה כחלק מנספח ח' לנספחי הנתבעים, עמ' 1, ש' 23-עמ' 2, ש' 16]). יתרה מכך, בשיחות בין הכתבת לבין המנהלת, שהתקיימו יש להדגיש לאחר פרסום הכתבה עולה כי גם הכתבת לא ממש ידעה מהו הנוהל אותו לא נקט בנה של התובעת (ראו שיחה מס' 03712 [מתוך נספח ח' לנספחי הנתבעים], עמ' 4).

בכתבה נכתב כי התובעת ניצלה את מעמדה להגיע אל מפקחת המחוז ולהביא לשינוי החלטת בית הספר – אין חולק כי המפקחת עובדת במשרד החינוך ולא בעיריית אילת, וכפועל יוצא מכך בין המפקחת לתובעת אין יחסי מרות בעבודה. בנוסף, במסגרת תפקידה כמפקחת מחוז, ממונה המפקחת על בתי הספר העל-יסודיים, ואילו התובעת אחראית על החינוך היסודי מטעם עיריית אילת. אמנם קיים ממשק כזה או אחר בעבודת השתיים, כפי שגם עולה מהשיחה עם דוברת מחוז דרום (נספח ו' לתצהיר המנכ"ל), אולם לא באופן תכוף או אינטנסיבי כדי שניתן יהיה להניח קיומה של השפעה כזו או אחרת של התובעת על המפקחת. והגם שאניח אפשרות קיומה של השפעה כזאת, על הנתבעים היה להוכיח אותה, והם לא עשו כן.

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

טענת התובעת כי פנתה לראשונה בשיחה טלפונית למפקחת בית הספר, רק ביום שישי ולאחר שמנהלת בית הספר הודיעה לה דבר ההחלטה, השיחה לא נענתה, והיא חזרה והתקשרה למפקחת במוצאי השבת, ערב יציאת התלמידים למסע, אז בשיחה קצרה מאוד, כך על פי עדותה, נאמר לה על-ידי המפקחת כי העניין בטיפול מול ד"ר גניאל – לא נסתרה.

הנתבעים זימנו לעדות מטעמם, את גבי דבורה אפרגן, אשר בנה בזמנו היה תלמיד בתיכון אחר באילת ובקשתו לצאת לטיול סורבה. במהלך עדותה סיפרה העדה כי פנתה לגורמים שונים וגם למפקחת על מנת להביא לשינוי ההחלטה בדבר הוצאת בנה לטיול (פרו', עמ' 123, ש' 23–32). משנשאלה על-ידי בית המשפט על אופן פנייתה למפקחת השיבה כי פנתה למפקחת ישירות באמצעות שיחת טלפון והיא אף ענתה לה במהירות (פרו', עמ' 126, ש' 29–33). אמנם במקרה שלה ההחלטה לא שונתה, אך מדבריה עולה כי הייתה לה דרך ישירה להגיע למפקחת ולשטוח בפניה את טענותיה.

אמו של תלמיד אחר מבית הספר "בגין", גבי רחל מונסנגו, גם היא זומנה מטעם הנתבעים, העידה: "הוא הגיש בקשה, כאילו הוא דיבר עם ההנהלה, אני אפילו הגעתי לשם עם הליכון שהיה לי, בקשיים מרובים, דיברתי שם עם המנהלת, אני זוכרת, עם הרכז שכבה ועם המנחך שלו, והם אמרו שהם ישקלו, ומסרתי את כל הנתונים ואפילו התערבתי, עירבתי את המפקחת של משרד החינוך, רחל משהו קוראים לה, אישה מקסימה, שבאמת ניסתה לעזור והסבירה והכל, אבל היא אמרה שהיא לא מתערבת בהחלטות בית הספר. הילד שלי כביכול, לטענתם, הוא היה ילד מופרע, אבל הוא היה יותר ילד ליצן מאשר מופרע, אני הפסדתי אותו, מערכת החינוך פספסה אותו, יש לו רק אחד עשרה שנות לימוד היום, הוא פנה לדת, לישיבה, הוא היה שנה בישיבה, ועכשיו הוא התגייס לצבא, לנחל חרדי, אני מקווה שהוא יצליח".

הנה-כי-כן, הפנייה למפקחת המחוז אינה שמורה רק לתובעת וכאלה במעמדה, כנטען על-ידי הנתבעים. אלא כי לכל הורה לתלמיד בית ספר, ישנה גישה ישירה למפקחת המחוז וזו מסבירה פנים וקשובה להורים הפונים אליה ללא משוא פנים, ובלי כל קשר למעמדם.

אשר לעובדה כי במקרה של בנה של גבי אפרגן לא שונתה ההחלטה, והמפקחת לא התערבה, עולה מעדות האימהות כי הנימוק הינו בעיות משמעת, בהתאם לחוזר מנכ"ל ובסמכות בית הספר, ובכל מקרה, לא הונחו בפני כל העובדות בבסיס החלטת בית הספר ביחס לאותם תלמידים.

בכתבה נכתב כי המפקחת אינה נוהגת להתערב בהחלטות בית הספר ומדובר בעניין "נדיר שבנדירים". בעדותה מסרה הכתבת כי כך נאמר לה על-ידי מנהלת בית הספר (פרו', עמ' 273, ש' 17–32), אולם כאשר נשאלה אם בדקה טענה זו, בין היתר בתיכונים אחרים, מצאה להתייחס רק למקרה של בנה של גבי אפרגן, אשר לא יכול להיות חולק אינה גורם מוסמך להעיד על מידת התערבותה של המפקחת בהחלטות בתי הספר. בנוסף, מדברי דוברת משרד החינוך בשיחה עם הכתבת (השיחה השנייה בנספח ו') לאסופת הנספחים לתצהירי הנתבעים):

"מרב:	הבנתי, זאת אומרת עכשיו אני רוצה להבין, אם מנהלת בית ספר ולא משנה איך קוראים לה,
סוזי:	כן.
מרב:	מקבלת החלטה כלשהי,
סוזי:	כן.

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

מרב: המפקחת יכולה לשנות את ההחלטה שלה?
סוזי: לא, לא, את לא יכולה להגיד לי החלטה כלשהי, את צריכה להגיד לי במה מדובר.
מרב: ...
סוזי: יש, אם זה, אם זה חורג ממנהל תקין, אם זה אה, אז המפקחת מן הסתם, הודעה של המפקחת תגבר על הודעה של המנהל, כל, אנחנו שואפים כל הזמן למנהל תקין. אם המפקחת אומרת יש פה איזושהי סוגיה ... בל יעבור זה לא יקרה אז זה לא יקרה. מפקחת יכולה לערער על החלטה של מנהל, זה קורה הרבה, זה קורה הרבה ממקומות של לפעמים חוסר אה, אוריינטציה מוחלטת בנהלים או חוסר תשומת לב לפרטים או.

שלא כפי שנכתב בכתבה, כעולה מהאמור, פניה למפקחת בבקשה לשינוי החלטת בית ספר היא שכיחה מקובלת ונגישה לכל הורי תלמידי בית הספר, והתערבות המפקחת בהחלטות בית הספר אינה נדירה כלל וכלל ונעשית לאחר בחינת כל מקרה לגופו ובעיקר במקרים בהם בית הספר פועל באופן לא תקין או בחוסר תשומת לב לפרטים וכו'.

אשר לשיקולי המפקחת לשנות את החלטת בית הספר וכעולה בכתבה "להפוך" אותה. נמצאנו למדים כי לא רק צוות בית הספר נמנע במכוון לומר לתלמיד את הסיבה האמיתית לאי יציאתו לטיול. לא רק שצוות בית הספר אמר לתלמיד ולהוריו סיבה שונה וכוזבת, לא רק שמנהל בית הספר גיבתה את ההחלטה שעה שסברה בכלל שמדובר בהתנהגות לקויה ונסמכה על דברי הרכז בעניין זה מבלי שבדקה את הדברים לעומק. גם לאחר שהתבררו לה מחדלי בית הספר, לא ראתה מנהל בית הספר לשנות מההחלטה וגיבתה את צוות בית בספר. ד"ר גניאל אשר התייחס בעדותו לכך שמנהל בית הספר חדשה בתפקידה יכול שלא הביאה בחשבון את כל הנתונים בעניינו של התלמיד, שאלה לא היו לפניו והיה מקום לשנותה "נכון, שנראה לי מוזר שמנהל בית הספר תומכת בחלטה כשהיא התקבלה לעצמה, לא היו כל הנתונים, והיה נדמה לי שיש רצון לגבות את ההחלטה של ... או את כיוון ההחלטה של הצוות, במקום לצלול פנימה לתוך הנתונים כמו שהם ולבחון את זה" (עמ' 34, ש' 6).

כעולה מעדותו של ד"ר גניאל, לאחר שהוא בדק מול כל הגורמים בבית הספר מצבו של התלמיד ומצא כי אין מדובר בתלמיד עם קשיי התנהגות, ולאחר פגישה משותפת עם צוות בית הספר יחד עם התובעת ובעלה, סבר האחרון כי אלה יגיעו סופו של דבר להחלטה הנכונה "אני חושב שסמכתי, סמכתי שיאורו עיניהם, לצערי זה לא קרה" (עמ' 55, ש' 27). משלא הגיעו להחלטה הנכונה, נאלץ בעצמו לפנות לגורם המוסמך לשנות את החלטת בית הספר, היא מפקחת, כפי שנעשה במקרים אחרים בעבר (עמ' 54 ש' 26 – עמ' 55 ש' 10). המפקחת כל שידוע לנו, שינתה את החלטה בית הספר משמצאה גם היא כי החלטת בית הספר שגויה, כך עולה מתצהירו ומעדותו של ד"ר גניאל, שלא נסתרה ואותה מצאתי מהימנה.

הנה כי כן, על רקע האמור, והגם שעדותה של המפקחת לא נשמעה, התמונה העולה מהשתלשלות ועובדות המקרה שונה מזו שהוצגה בכתבה. כאן המקום לחזור ולציין כי רק לאחר שהתובעת ידעה כי צוות בית הספר לא שינה מהחלטתו, גם לאחר התערבות ד"ר גניאל בעניין, ומאחר והטיול היה אמור לצאת ביום א', היא פנתה במהלך סוף השבוע למפקחת היא הסמכות היחידה לשנות מהחלטת בית הספר, מבלי לדעת כי ד"ר גניאל עצמו כבר פנה אליה (ראו סעיפים 83-89 לתצהיר התובעת). כאמור, פניית התובעת למפקחת נעשתה ככל הורה אחר ותוך שזו כבר בתחילת השיחה אמרה למפקחת כי מדובר בעניין אישי שלה, ושאלה

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

אותה אם ניתן לשוחח עמה בעניין זה, ורק לאחר שהמפקחת אישרה כי ניתן להמשיך, המשיכה התובעת בשיחה (ראה סעיפים 83-89 לתצהיר התובעת) כשמיד לאחר מכן הוברר לתובעת כי המפקחת מעודכנת בעובדות מד"ר גניאל.

סיכומם של דברים עד כה, לא הוכח שהתובעת הפעילה כל סמכות על המפקחת, אלא שהיא לא יכולה הייתה לעשות זאת, שכן המפקחת וגם מנהלת בית הספר (וגם ד"ר גניאל) אינן כפופות לה ואינן עובדות עירייה.

כאן המקום לחזור ולציין את העובדה כי הנתבעים לא מצאו לנכון לזמן את המפקחת לעדות על השתלשלות האירועים והשיקולים שהביאו אותה לשינוי החלטת בית הספר ועל מנת שתזים את גרסת התביעה. ואין כל ספק, כי הימנעותם מלעשות כן מחייבת את המסקנה שלו היו הנתבעים מביאים אותה בכדי לנסות לתמוך בטענותיהם, גם עדותה הייתה מלמדת כי אין בהן כל ממש (ראו למשל תא (י-ס) 2106/08 אודיט קונטרול ישראל בע"מ נ' ישי קוקבקה) ועוד ראו ע"א 27/91 קבלן נ' שמעון, עבודות מתכת, פ"ד מ"ט(1) 450, שם, 457).

אמת לשעתה

19. הנתבעים הפנו לע"א 751/10 פלוני נ' אילנה דיין אורבך (להלן: **עניין דיין**) שם הורחבה הגנת אמת לשעתה באופן שזו יכול ותחול גם במקום בו הוכח כי הפרסום היה אמת כפי שזו הייתה ידועה בעת הפרסום (להלן: **אמת לשעתה**).

לתצהיר הנתבעים צורפו תמלילים של שיחות מוקלטות אותן קיימו הכתבת ועורך העיתון עם גורמים שונים, כך למשל מנהלת בית הספר, דוברת משרד החינוך, והורי תלמידים. חלק מהשיחות התקיימו טרם פרסום הכתבה, וחלק מהשיחות התקיימו לאחר פרסום הכתבה.

לטענת הנתבעים, טרם שפורסמה הכתבה נעשה תחקיר מקיף ומקצועי (ראה סעיפים 20-28 לתצהיר המנכ"ל) אליו צורפו תמלילי שיחות, בין עורך העיתון לבין הגב' איפרגן שבנה וכלל התלמידים בכיתתו לא הורשו להשתתף בטיול (ראה נספח ד' לתצהיר המנכ"ל) ובין הכתבת לדוברת משרד החינוך, הגב' סוזי בן הרוש (ראה נספח ו' לתצהיר) ועוד צורפה תגובת העירייה (ראה נספח ג' לתצהיר) (להלן: **השיחות טרם פרסום הכתבה**).

אין חולק כי שיחות מוקלטות נוספות של הכתבת עם מנהלת בית הספר, עם אחותו של תלמיד בשם דן מנסנגו ועם דוברת משרד החינוך, התקיימו – רק לאחר פרסום הכתבה.

בחקירתה בעניין זה טענה הכתבת כי מעבר לשיחות הנ"ל התקיימו שיחות נוספות עם גורמים אחרים אולם לא ידעה להסביר מדוע לא צורפו לתצהירים והפנתה למנכ"ל העיתון (פרו', עמ' 275, ש' 15 ואילך). בחקירתה הנגדית טען המנכ"ל כי על שיחות נוספות שהתקיימו במסגרת התחקיר וטרם פרסום הכתבה חל

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

חיסיון ובכל מקרה די בשיחות הנ"ל להוכיח טענותיהם (פרו', עמ' 199, ש' 20-21). לדידו מדובר במורים אשר יכול ומשכורתם תיפגע אם השיחות יפורסמו, וזאת בניגוד למנהלת שאינה עובדת עירייה ואינה כפופה לתובעת (פרו', עמ' 200, ש' 15-19). אשר לשיחות שהתקיימו עם המנהלת טרם פרסום הכתבה לא ניתן הסבר מדוע השיחות לא צורפו וכל שנטען כי בשיחות שהוגש יש די כדי לבסס הגנתם (פרו', עמ' 205, ש' 1-9).

מתצהירו של ד"ר גניאל ועדותו עלה, כי יום לפני פרסום הכתבה הוא שוחח עם עורך העיתון ופירט בפניו את מלוא העובדות והשתלשלות העניינים תוך שציין כי התנהלות ביה"ס הייתה שגויה ועל רקע זה נדרשה התערבות שלו ושל המפקחת.

חרף האמור, לשיחה הנ"ל, שנערכה יום לפני פרסום הכתבה בין עורך העיתון לד"ר גניאל, אין כל זכר בתצהירי המנכ"ל ועורך העיתון. בחקירתו הנגדית התייחס עורך העיתון לתוכן השיחה כלא רלוונטי, ולמעשה לא נתן כל תשובה עניינית בעניין זה (ראו עמ' 247-257). מנכ"ל העיתון שאישר את השיחה עם ד"ר גניאל טען כי ההתייחסות בתצהירו למורים ומנהל בית הספר כוללת את ד"ר גניאל (פרו', עמ' 210, ש' 14-13) וחרף העובדה שד"ר גניאל אינו נמנה על צוות בית הספר. עוד טען מנכ"ל העיתון בעניין זה כי העיתון התייחס לדבריו של ד"ר גניאל בעירבון מוגבל היות וזה קודם תמך בהחלטת ביה"ס ורק לאחר שהבין את עוצמת רצונה של התובעת לכך שבנה ישתתף בטיול שינה את דעתו ועל כן בחרו שלא להביא את דבריו בכתבה (פרו' עמ' 211, ש' 19-28).

בהמשך עדותו אף העלה תהיות בדבר אמינות דבריו של ד"ר גניאל (פרו', עמ' 213, ש' 18). לדידו, לאחר השיחה עם ד"ר גניאל העיתון ביצע בדיקה ומצא כי לביה"ס יש נוהל (דהיינו נוהל ערעור) והקטין לא עמד בנוהל, כפי שמסרו המנהלת והמורים. לדידו, הטענה לפיה לקטין נמסרה הסיבה האמיתית רק מספר ימים לפני הטיול ועל כן לא יכול היה לערער כנדרש אינה נכונה, ולדבריו "אני לא קונה" (פרו' עמ' 216, ש' 1).

מהאמור לעיל עולים מספר דברים: ראשית, התחקיר בעיקרו התבסס על שיחות עם צוות ביה"ס והורים שילדיהם לא הוצאו לטיול. כלומר, הכתבה התבססה על מי שיש לו עניין בנושא הפרסום ואילו השיחה עם ד"ר גניאל, שהינה השיחה היחידה שבוצעה מול גורם מעורב במרבית ההליך, גורם שאינו חלק מצוות בית הספר או הורה, נתפסה על ידי העיתון "כעירבון מוגבל" ולמעשה נשללה על הסף מבלי שנבדקה לעומק ומבלי שהעובדות אותן ציין ד"ר גניאל בפני עורך העיתון נבדקו ומבלי שהובאו בכתבה. בעניין זה ראו בספרו של שנהר, בעמ' 269: "כאשר מקור הידיעה אינו מהימן, הרי שהסתמכות עליו בלבד לא תיחשב כנקיטת אמצעים סבירים לבדיקת אמיתות הפרסום... נראה, כי כאשר המפרסם יודע שהמקור הוא בעל עניין בנושא הפרסום, צריך המפרסם להיות זהיר במיוחד בבדיקת המידע ובאימות הדברים שנמסרו לו".

שנית, הנתבעים לא הניחו את התשתית הראייתית שבתפיסת העיתון את גרסת ד"ר גניאל כדווקא זו החוטאת לאמת, בטרם פרסמו את הכתבה, לעומת גרסת צוות בית הספר וההורים שהלינו בפני העיתון. כאן המקום להוסיף, כי טענת מנכ"ל העיתון לפיה השיחה עם ד"ר גניאל הייתה "אוף דה רקורד" וכחלק מהתנהלות יומיומית מול העירייה ותוכנה לא נכלל בכתבה משום החשש לפגיעה במערכת היחסים בין העיתון לעירייה, אינה עומדת בקנה אחד מול תשובותיו הקודמות לעניין זה ובשים לב לעדותו של ד"ר גניאל.

בית משפט השלום באילת

ת"א 12-02-12318 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

20. עולה אם כן, כי הצגת התובעת כמי שבפנייתה הפעילה לחץ על המפקחת ולכן שונתה ההחלטה היא לא יותר מאשר הצגת מסקנותיהם של הנתבעים. מסקנה זו מקבלת חיזוק גם מדבריה של הכתבת אשר בעדותה מסרה כי לדידה עצם העובדה שהמפקחת שינתה החלטת בית הספר רק לאחר שיחה עם התובעת ולא לאחר שיחתה המקדימה עם ו של ד"ר גניאל, המלמדת באופן ברור כי החלטת בית הספר למעשה שונתה רק לאחר שהופעל לחץ פסול על המפקחת מצד התובעת (פרו', עמ' 330, ש' 1 ואילך).

בעדויות של התובעת, זו של ד"ר גניאל רכז השכבה ומנהלת בית הספר, נמצא חיזוקים למסקנה הנ"ל. מעדויות אלו עולה כי חלק מהכתבה אכן מתייחס לאירועים שהתרחשו במציאות כגון: החלטת בית הספר שלא להוציא את הקטין לטיול מסיבות פדגוגיות ולא בעיות משמעת וקשיי התנהגות; העובדה שבנה של התובעת לא הגיש מכתב ערעור על פי נוהל בית הספר; פנייה מצד התובעת ובעלה לכל הגורמים בבית הספר; שיחה של התובעת עם המפקחת בעניין ושינוי החלטת בית הספר על ידי המפקחת. יחד עם זאת, דווקא מה שלא נכתב בכתבה ועלה מדברי ד"ר גניאל, התובעת, בנה של התובעת ובמיוחד מדברי האימהות והתלמידים שהעידו לפניי, חוטא לאמת ומצייר תמונה שונה ממש ממה שהתרחש. כאמור, בית הספר יידע את התובעת ובעלה בסיבה לאי יציאת הקטין לטיול רק ימים ספורים לפני המועד. כפועל יוצא מכך הקטין לא יכול היה לפעול על פי הנוהל המקובל ונדרשה התערבות אינטנסיבית מצד הוריו. מידע זה הובא לידיעת הנתבעים בטרם פורסמה הכתבה, אך הנתבעים בחרו ביודעין לא לכלול בכתבה את מחדלי ביה"ס דבר אשר אפשר להם לקבוע מסקנות מבלי להביא בפני הקוראים את התמונה המלאה. מכאן, הגם שעובדתית אין מחלוקת כי התובעת שוחחה עם המפקחת בטרם שונתה החלטת בית הספר, לא ניתן לנתק עובדה זו ממכלול האירועים ולא ניתן לקבוע כי במהלך השיחה הפעילה התובעת לחץ על המפקחת.

הנתבעים לא בצעו בדיקה נאותה מספקת של העובדות, וגרוע מכך, בחרו ביודעין להתעלם מעובדות שהציג להם ד"ר גניאל, והציגו בכתבה עובדות שישודן במסקנות אישיות ולא על יסוד עובדות בשטח.

בעניין זה די לעיין בתמליל שיחה מוקלטת בין הכתבת למנהלת בית הספר, שיחה שהתקיימה לאחר הפרסומים, ממנה עולה חד משמעית, כי הכתבת אינה מתמצאת כלל במסכת העובדתית של המקרה, אינה מתמצאת בנהלים ובהשתלשלות העניינים, וכל מטרת שיחתה עם מנהלת בית הספר היא להכין עצמה ל"שיחת הבהרה במערכת" לאחר פניית בעלה של התובעת למערכת העיתון כשבהמשך היא חוזרת ומציינת "אני לא רוצה שיהיו לי פדיחות להגיע לא מוכנה" (ראו תמליל שיחה בין הכתבת למנהלת בית הספר סומן כנספח ח בתצהיר הנתבעים).

21. משקבעתי כי העובדות שאוזכרו בכתבה אינן אלא מסקנות של הנתבעים עולה השאלה מה דינן של אותן מסקנות שניתן להסיק באופן סביר מעובדות לעניין חוק לשון הרע.

בעניין זה, קיימת אי בהירות מסוימת בפסיקת בית המשפט העליון. מחד, ניתן למצוא בפסיקה אמירות מהן עולה כי גם ביחס למסקנות המבוססות על עובדות ניתן לטעון להתקיימות הגנת "אמת הפרסום" (ראו, למשל, ע"א 7380/06 חוטר-ישי נ' גילת (ניתן ב- 2.3.2011)); מאידך, נטייתה הברורה של פסיקת בית

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

המשפט העליון היא להתייחס למסקנות המבוססות על עובדות נכונות במסגרת ההגנה הנתונה מכוח סעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע ביחס להבעת דעה (ראו ד"ר חברת החשמל ועניין בן גביר).

הקושי מתחדד כשאנו עוסקים במסקנות ביחס לכוונותיו של אדם או לדרך בה ראוי לתארו, וזאת בשל הקושי להכריע אף בדיעבד האם יש לסווגם כאמת או שקר. קושי זה מתעצם אם מביאים בחשבון את ההלכה בדבר "אמת לשעתה", כפי שנקבעה בעניין דיין, שכן לעיתים רק עובדות המתבררות בדיעבד מאפשרים לקבוע אם הסקת המסקנות הייתה נכונה או שגויה.

נראה כי ההלכה כיום היא שהגנת "אמת הפרסום" משתרעת גם על מסקנה סבירה בשעתה המוסקת מעובדות נכונות. מסקנה המוסקת על בסיס עובדות היא בגדר דעה, אשר מטבעה עשויה להיות שנויה במחלוקת, וזאת אף בהתעלם מכך שבזמן אמירתה לא ידועות כל העובדות. כל עוד העובדות שמביא הכותב הופכות את הדעה המובעת על בסיסן לסבירה בהינתן הידוע באותה עת, רשאי המפרסם לשון הרע להתבסס על הגנת "אמת הפרסום" (ראה תא (מחוזי מרכז) עופר מנירב, רוי"ח נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ, ניתן ביום 19.2.2014. על פסק הדין הוגש ערעור ביום 7.5.14).

22. בענייננו, כללה הכתבה גם עובדות נכונות. עם זאת, האם ניתן לומר שעל יסוד העובדות שהובאו המסקנה נכונה? התשובה לשאלה שלילית, ואפרט להלן:

כאמור, אין מחלוקת כי הקטין לא הגיש מכתב ערעור ושהתובעת פנתה למפקחת. כמו כן, אין מחלוקת כי החלטת בית הספר שונתה. ולמרות זאת, המסקנה לפיה עובדות אלה מעידות כי התובעת עקפה סמכות וניצלה את מעמדה, אינה נכונה. זאת לאור האירועים שהתרחשו במציאות ולא באו לידי ביטוי בכתבה. כמפורט בהרחבה לעיל, הוכח כי הסיבה האמיתית אודות אי יציאתו של הקטין לטיול התגלתה רק מספר ימים לפני הטיול וזאת בשונה משאר התלמידים אשר יציאתם לטיול סורבה. טענת מנכ"ל העיתון לפיה 5 ימים הינו די והותר זמן כדי להגיש מכתב ערעור, אין בה ממש ולו בשים לב לחוזר מנכ"ל המחייב יידוע בדבר החלטה שלא לאפשר יציאתו של תלמיד לטיול, כשבועיים טרם המועד. בנוסף, החלטת בית הספר כפי העולה מהשתלשלות האירועים כפי שבאו לפניי במהלך העדויות מצביעה באופן חד משמעי על התנהלות חריגה ואף מקוממת של צוות בית הספר סביב יציאתו של בנה של התובעת לטיול.

במצב דברים בו קורה מקרה חריג הוא מצריך גם התנהלות ופתרונות חריגים וכך היה. יתרה מזאת, הוכח כי הפנייה למפקחת הינה מקובלת והגישה אליה אינה שמורה רק למקורבים או בעלי מעמד והמנהל החינוכי כמו התובעת ועל כן לא מדובר בניצול מעמד.

הגנת תום הלב

23. הגנות תום הלב נועדו לחול במקרים שבהם קיים אינטרס כה חשוב בהתבטאות חופשית עד כי הוא מצדיק כי ההגנה למפרסם תכסה גם ביטויים שאינם אמת (שנהר, בעמ' 249). הגנת תום הלב חלה בהתקיים שני תנאים מצטברים. האחד הוא כי הנתבע עשה את הפרסום בתום לב, השני הוא כי התקיימה אחת הנסיבות המנויות בסעיפי המשנה של סעיף 15 (ראה עניין דיין, פסקה 112 לפסק הדין). שתי נסיבות עשויות להיות רלוונטיות לענייננו, כאמור – קיומה של חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות את

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

הפרסום (15/2); הבעת דעה על התנהגות בעל תפקיד ציבורי, בשירות הציבורי או בקשר לעניין ציבורי (15/4)). מהותו של מושג תום הלב בהגנת תום הלב בחוק איסור לשון הרע אינה בהכרח תואמת את משמעותו של מושג זה בהקשרים אחרים של המשפט (ראו עניין שרנסקי, פסקאות 25-26). ככלל, ניתן להתחשב לצורך בחינת תום הלב בהקשר זה במידת הסבירות שבפרסום, במידת אמונתו של המפרסם באמיתות הפרסום ובמידת הזהירות של המפרסם בבדיקת אמיתות הפרסום: **"תום הלב הנדרש בכל אחת מההגנות יתבטא, לפיכך, בדרישה לדרך התנהגות מסוימת ולמצב נפשי מסוים, אשר בהצטרפם לעשיית הפרסום בנסיבות הנדרשות בהגנה הספציפית, יצדיקו את הפגיעה בנפגע, לאור האינטרסים שלמענם נוצרה ההגנה"** (שנהר, בעמ' 260-261).

כבר נקבע ונשנה כוחה הרב והבלתי מעורער של העיתונות החוקרת מצריך חובת זהירות יתרה וכי על עיתונאי אחראי לבחון עצמו קודם לפרסום כתבה שיש בה חשש לביזוי אדם או השפלתו, אם כי חובה זו אינה אבסולוטית (עניין דיין, בפס' 115).

24. במקרה לפניי, מצאתי כי התחקיר אותו ביצעו הנתבעים טרם פורסמה הכתבה אינו מספק שכן רובו ככולו התבסס על מספר מצומצם של מקורות ורק על מי שהיה לו עניין בכתבה. בנוסף, התנהלות הנתבעים ובמיוחד הכתבת לאחר הפרסומים, מעלה כי זו פנתה לדוברת משרד החינוך ולמנהלת בית הספר וגם לאימו של אחד התלמידים (גב' מונסנגו) שאלה וביררה איתם פרטים שעצם בירורם לאחר הפרסומים מצביעים במובהק ועל כך כי מדובר היה בתחקיר שטחי למדי. מכאן שאין בידי לקבוע כי הנתבעים נקטו באמצעי זהירות מספיקים. בנוסף, ומידע שהתגלה בזמן אמת (השיחה עם ד"ר גניאל) לא נבדק ולא הוצג בכתבה כאפשרות נוספת להשתלשלות העניינים, כשבמקום זאת בחרו הנתבעים לפרסם את הכתבה באותו שבוע וכשתלמידי בית הספר בעיצומו של המסע הישראלי. כשבנה של התובעת היה חשוף להעלבות ואמירות פוגעניות כלפי אמו מצד תלמידים אחרים (ראו בהרחבה עדותו בעניין זה). כעולה מהעדויות, לנתבעים אצה הדרך לפרסום הכתבה תוך קביעת עובדות חד משמעיות הנשענות על לא יותר ממסקנות אישיות, ועל כן מתקיימת חזקת חוסר תום הלב כאמור בסעיף 16(ב) לחוק לשון הרע.

25. משדחיתי את תום ליבם של הנתבעים הרי די בכך כדי לדחות את הטענה להגנת תום הלב בנסיבות הקונקרטיות של חלופות הסעיף. עם זאת, אני מוצאת להתייחס לחלופות אלו בתמצית. בעניין דיין נקבע כי ישנה השקה מסוימת בין המסלול של הגנת אמת הפרסום מצד אחד והחובה העיתונאית מצד אחר. ההשקה הינה בכך שיש דרישה ל"עיתונות אחראית" הנוקטת אמצעים סבירים לאימות העובדות, והסתמכות על מקורות מהימנים.

הנתבעים מצאתי הסתמכו בעיקר על דברי של המנהלת ומספר מורים עלומים בביה"ס אשר מסרו, בין היתר, (כך עלה באופן ברור וחד משמעי במהלך שמיעת ההוכחות) מידע אישי ופרטי על בנה של התובעת שהיה תלמיד בבית הספר. נראה כי המידע האישי שנחשף בפני הכתבת על ידי גורמים בכירים בבית הספר, תוך פגיעה מהותית בזכותו של הקטין לפרטיות ובניגוד לחובתם להגן על פרטיותו הקטין, "הקהה" את זהירותם של הנתבעים כך שלא מצאו לנכון לתור אחר מידע אודות התנהלותו של ביה"ס, הצד השני של הסיפור.

בית משפט השלום באילת

ת"א 12-02-12318 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

26. במהלך שמיעת העדויות, ולאחר עיון בתמלילי השיחות אותם הגישו הנתבעים, התגלתה תמונה עגומה ובעיקר מטרידה מאוד, לפיה מנהלת בית הספר בשיחה טלפונית מסרה לכתבת העיתון פרטים אישיים על בנה של התובעת, תלמיד בבית ספרה על חינוכו ושלומו היא אחראית. פרטים שהובאו לידיעתה מתוקף תפקידה ובמסגרת למודי התלמיד בבית הספר אותו היא מנהלת, ותוך שהיא מביעה דעתה האישית על התלמיד באוזנה של הכתבת.

נראה, כי על יסוד מידע שמסרה מנהלת בית הספר **לכתבת לאחר פרסום הכתבה**, ובמסגרת מאמצי הנתבעים לבסס הגנתם (לאחר פניית בעלה של התובעת למערכת העיתון) הסיקו הנתבעים מסקנות כי התובעת הייתה כה "נואשת" להחזיר את בנה למסלול הישר ועל כן עשתה כל שבידה להביא להשתתפותו במסע ישראלי ועד כדי חריגה מהתנהגות המצופה מעובדת ציבור. הדברים האמורים מקבלים ביטוי והיבט נוסף ב"אזהרה" שהפנו בכתב כלפי התובעת פן תגיש תביעה נגדם תוך שהם מנופפים במידע האישי אודות בנה של התובעת המצוי בידם ונמסר להם על ידי מנהלת בית הספר.

מקום בו מנהלת בית ספר מוצאת לנכון לשתף פעולה עם כתבת עיתון מקומי בפרטים אינטימיים ואסורים לגילוי אודות תלמיד בבית ספרה, הוא בנה של התובעת, מקום בו מנהלת בית ספר מנהלת שיח עם כתבת עיתון בעניינו של תלמיד, קטין, מבית ספרה, ועל רקע העובדה כי החלטה אותה גיבתה התהפכה על ידי המפקחת – הדברים המובאים בכתבה מקבלים היבט נוסף, חמור יותר ושונה מאוד מזה שהוצג בכתבה. בירור לעומק של השתלשלות העניינים מצביעה על התנהלות בעייתית של בית הספר מול התובעת ובנה, לא רק עד להחלטת המפקחת, לא רק כפי שבאה בדבריו של ד"ר גניאל, אלא גם לאחר ששונתה ההחלטה ופורסמה הכתבה (ראו בחקירתה הנגדית של מנהלת בית הספר ומתמלילי השיחות המוקלטות בין הכתבת למנהלת בית הספר שיחות אותן הקליטה הכתבת ללא ידיעת המנהלת לאחר פרסום הכתבה).

האמור מחדד את הקביעה לפיה הנתבעים לא ביצעו תחקיר מעמיק ומקיף טרם פרסום הכתבה, אלא "קנו" את דברי המקורות ללא שטרחו לתהות על קנקנם ועל דרך התנהלותם. המדובר בעיתונאות לא אחראית.

27. אשר לחלופה שבסעיף 15(4) אליה הפנו הנתבעים ולפיה מדובר בהבעת דעה על התנהגות התובעת בתפקידה, להבדיל מקביעת עובדות, גם כאן מצאתי לדחות את טענת הנתבעים. קריאה של הכתבה מעלה כי אין הפרדה ברורה, אם בכלל, בין עובדה לדעה (ראה ד"ר חברת החשמל בעמ' 249-350). עקיפת הסמכויות וניצול סמכותה של התובעת, לכאורה, מוצגים בכתבה כעובדה ובהמשך ישיר ליתר הפעולות שתוארו. כך גם לגבי הטענה כי ההחלטה של ההנהלה שונתה על ידי המפקחת לאחר שהופעל עליה לחץ מצד התובעת ובזו לשון בכתבות: "... ולאחר שהבינה כי החלטת בית הספר היא חד משמעית ולא ניתנת לשינוי, פנתה קופיטו למפקחת בית הספר תוך שהיא עוקפת סמכויות ומנצלת את מעמדה כמנהלת אגף החינוך כשהיא מצליחה בזאת לשנות את ההחלטה". לא ניתן לומר כי האדם הסביר יבין כי מדובר בהבעת דעתו של המפרסם, אלא כי מדובר בעובדות.

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

28. בשולי הדברים עד כה ולא בשולי חשיבותם, מצאתי לחדד ולהוסיף כי התנהלות התובעת מול בית הספר כאמו של בנה, אין בה פסול. אין כל מניעה, ואיני רואה כל טעם לפגם בהתייצבותה של התובעת בפני רכז השכבה, מנהלת בית הספר וד"ר גניאל להביע דעתה ועמדתה ולעשות ככל שהיא יכולה, וככל אימא אחרת, על מנת לאפשר לבנה לצאת למסע הישראלי, שעל ייחודו ומהותו עמדנו קודם.

בשונה מטענת הנתבעים דווקא העובדה כי משך חודש שלם וכל עוד חשבה התובעת כי הסיבה שלא לאפשר לבנה לצאת למסע הישראלי נעוצה במחדל שלה משלא שילמה בזמן, היא קיבלה אחריות (פרו', עמ' 74, ש' 28-12) ורק לאחר שנודעה לה הסיבה האמיתית תקפה את ההחלטה בכל החזיתות כמו שכל הורה אחר היה עושה.

מדוח שהובא לפני, למדתי כי בנה של התובעת, בתקופה הרלוונטית ליציאת שכבת גילו למסע הישראלי, היה בחיבוטי נפש על רקע הליך של חזרה בתשובה בו היה מצוי. גם אם לתובעת, כטענת הנתבעים היה רצון וצורך עז, על רקע ההליך בו היה מצוי בנה, לדחוף לקדם באופן אינטנסיבי ולהביא ליציאתו למסע הישראלי וחשיפתו לתכנים במסגרת מסע זה, הרי שאין בכך כל פסול וטעם לפגם. הדברים נכונים גם בהתייחס לפנייתה למפקחת, בהינתן ידיעתה על התנהלות לא ראויה של צוות בית הספר כלפי בנה, והעדר סמכות של ד"ר גניאל לשנות מההחלטה. התובעת פעלה כפי שכל אימא אחרת פעלה והייתה פועלת, התובעת מילאה חובתה כאימא.

כאן המקום להוסיף דברים שעלו ממכתב שכתב מנכ"ל העיתון להורי התלמיד, לאחר הפרסומים ועל רקע פניית התובעת במכתב טרם הגשת כתב תביעה. אלה כללו אמירות כמו **"...המערכת מבקשת להדגיש כי על אף שהיה בידה הסיפור המלא אודות הנסיבות בעיניין לא רצה בנה של .. ועל ... בחרנו שלא לפרסם את העובדות "הצהובות" ואף לא את שמו של הנער .."** כשבהמשך הם מפרטים בענייניו הפרטיים והאישיים של בן התובעת, פרטים שלמרבה הצער נדבו לכתבת גורמים בכירים מבית הספר לרבות מנהלת בית הספר. מגדילים ועושים הנתבעים במכתבם עת מציעים לתובעת פרסום כתבת ראיון עם בנה **"כזו שתאירו באור חיובי תוכל להסיר מהבושה שנגרמה לו בעטיה של התנהלות אמו ואף תוכל לסייע לו חברתית"**.

מכל המקובץ, לא מצאתי כי לנתבעים עומדת הגנת תום הלב על אחת מחלופותיה ועל כן טענת הגנה זו נדחית.

29. בעוולה של לשון הרע נושא לא רק מי שאישר את הפרסום, אלא גם מי שהוא בגדר משתף ומשדל בהתאם לסעיף 12 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש). בענייננו מצאתי כי כל הנתבעים נופלים למסגרת זו ועל כן יש לחייבם ביחד ולחוד.

הפיצוי וגובהו

30. הסעיף הרלוונטי לבחינת הפיצוי וגובהו הינו סעיף 7 לחוק לשון הרע. על מנת לאמוד את נזקיה של התובעת, ניתן להעריך את שמה הטוב לולא הפרסום האסור בהתחשב בהנחת היסוד לעניין פרסום לשון

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

הרע "כי לכל אדם יש שם טוב, והוא זכאי להגנה עליו, אלא אם הוכח ההיפך" (ת"א (ת"א) 22815/85 נוף נ' אבנרי ואח', פ"מ תש"ן (ג) 9, 34). ברע"א 4740/00 לימור אמר נ' אורנה יוסף ואח', פ"ד נה(5) 510, 524, נאמר כי הפיצוי התרופתי בגין לשון הרע נועד להשיג 3 יעדים: לעודד את רוחו של הניזוק שנפגע בגין לשון הרע; לתקן את הנזק לשמו הטוב ולמרוק את זכותו לשם הטוב שנפגע בגין לשון הרע. ובנוגע לקביעת גובה הפיצוי נאמר כך: "לשם השגתן של מטרות תרופתיות אלה אין להסתפק בפיצוי סמלי, אך גם אין להטיל פיצויים העולים על שיעור הנזק שנגרם. הפיצוי התרופתי לא נועד אך להצהיר על הפגיעה. הוא גם לא נועד להעשיר את הנפגע. הפיצוי התרופתי נועד להעניק פיצוי מלא על הנזק שנגרם – לא פחות ולא יותר (השוו ע"א 357/80 הנ"ל [23]). רק כך יהא ניתן – בגדרי הפיצוי התרופתי – לקיים את האיזון (האופקי) הראוי בין חופש הביטוי מזה לבין השם הטוב והפרטיות מזה. ודוק, פיצוי סמלי יכול לבוא כמכשיר להצהרה על ביצוע העוולה, אך לא כביטוי לפיצוי תרופתי. הפיצוי העולה על הנזק יכול להיות מוצדק כפיצוי עונשי, אך לא כפיצוי תרופתי. ושוב, אין לומר כלל ועיקר כי על בית-המשפט לפסוק פיצוי "נמוך" כדי שלא לפגוע בחופש הביטוי. גם אין לומר כלל ועיקר כי על בית-המשפט לפסוק פיצוי "גבוה" כדי להגן על השם הטוב. על בית-המשפט לפסוק פיצוי מלא המשקף את מלוא הנזק – הרכושי והלא רכושי – שנגרם לניזוק (ראו ע"א 492/89 סלונים נ' "דבר" בע"מ [27], בעמ' 835). בפסיקת פיצויים בגין לשון הרע יתחשב בית-המשפט, בין היתר, בהיקף הפגיעה, במעמדו של הניזוק בקהילתו, בהשפלה שסבל, בכאב ובסבל שהיו מנת חלקו ובתוצאות הצפויות מכל אלה בעתיד. הבחינה היא אינדיווידואלית. אין לקבוע "תעריפים". בכל מקרה יש להתחשב בטיב הפרסום, בהיקפו, באמינותו, במידת פגיעתו ובהתנהגות הצדדים..."

בענייננו, עתרה התובעת לפרסום תיקון והכחשה באתר העיתון וכן ב-2 אתרי חדשות מרכזיים. וכן עתרה לפיצוי ללא הוכחת נזק ופיצוי בגין נזק לא ממוני בסכום של 200,000 ₪, להוצאות משפט ממשיות וכן להוצאות משפט עונשיות מוגברות.

נזק לא ממוני

31. לטענת התובעת יש לפסוק לטובתה פיצויים גבוהים בגין נזק לא ממוני אשר יבטא את מורת רוחו של בית המשפט מהתנהלות הנתבעים. לדידה, ישנו קושי רב להוכיח נזק שנגרם לה, לפיכך יש לבחון את התמונה העובדתית לשם הערכת טיבו, מהותו ועוצמתו של הנזק. לדידה, הנסיבות כפי שהובאו ובהתחשב בחומרת הפרסומים, תפוצתם הרחבה (עשרות אלפי בתי אב) וכפועל יוצא מכך הנזק הרב שנגרם יש מקום להטיל על הנתבעים חבות בפיצוי כספי בסכום גבוה מאוד.

הנתבעים טענו מנגד כי בית המשפט רשאי לפסוק לתובעת פיצוי בגין נזק לא ממוני עד לסך של 50,000 ₪ כאמור בסעיף 7א לחוק לשון הרע. כלומר, הסעיף מגביל את הפיצויים שניתן לתת במקרה של נזק לא ממוני. אשר לנזק עצמו טענו כי לא נגרם לתובעת נזק משמעותי, וטענה זו סמכו על כך שלכתבה באתר האינטרנט נכנסו מיום הפרסום ועד מועד כתיבת הסיכומים סך של 973 אנשים כך שאין המדובר בציבור רחב שנחשף לפרסום.

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

32. בהידרשו ליחס בין סעיף 7א לחוק לבין פיצוי בגין נזק לא ממוני? בפרשת שרנסקי קבע בית המשפט "יש הסבורים, כי אף שאין בסעיף 7א לחוק דבר המגביל פסיקת פיצוי ממשי בגין נזקים לא ממוניים, יש בו כדי להבהיר קיומה של חובה על תובע להוכיח את הפגיעה בשמו הטוב בראיות ממשיות גם כאשר מדובר בנזק כללי, אם מבקש הוא לחרוג מרף הפיצוי הסטטוטורי המקסימלי שבהוראת החוק. בענין זה נראה, כי אין הכרח בהצגת ראיות ישירות לנזק כללי, אלא די אם הוכחו בפני בית המשפט נסיבות מטריאליות, המבססות קיומו של נזק כזה, והמניחות תשתית להערכת הנזק שנגרם." משכך טענת הנתבעים לפיה הנזק הלא ממוני מוגבל לסכום של עד 50,000 ₪ מכוח סעיף 7א נדחת ויש מקום לבחון את טענות התובעת בנפרד.

לגופו של עניין, במקרה שלפניי הוכחו נסיבות מטריאליות המבססות קיומו של נזק כזה, בין אם על ידי עוגמת הנפש שנגרמה לתובעת ולבנה הקטין ובין אם לאור העובדה כי מדובר בעיתון אשר הינו העיתון המרכזי בעיר אילת (ראו עדותו של בן התובעת בפרו', עמ' 187-188; וכן עדותו של עורך העיתון בעמ' 242, ש' 25). לפיכך ובשים לב כי הנזק הלא ממוני אינו מוגבל על ידי סעיף 7א לחוק אני פוסקת לטובת התובעת פיצוי בסכום של 30,000 ₪.

פיצוי ללא הוכחת נזק

33. משקבעתי כי הפרסומים מהווים לשון הרע ולנתבעים לא עומדות אחת מההגנות אני קובעת כי לתובעת מגיע פיצוי ללא הוכחת נזק וזאת מכוח סעיף 7א(ב) לחוק לשון הרע ובסכום של 50,000 ₪.

הגם שקבעתי כי הפרסום של הכתבה נעשה שלא בתום לב וכי לא מדובר "באחריות עיתונאית" לא מצאתי כי הפרסום נעשה בכוונה לפגוע בתובעת כאמור בסעיף 7א(ג) ועל כן לא מצאתי להכפיל את סכום הפיצוי.

34. לא מצאתי לנכון להשית על הנתבעים הוצאות מוגברות או הוצאות עונשיות שכן התנהלותם נלקחה כבר במסגרת הנזק הלא ממוני, ומשהבאתי בחשבון הנטען בסיכומי הנתבעים לעניין זה. על כן אני פוסקת הוצאות משפט ושכ"ט בסכום של 30,000 ₪ לטובת התובעת.

35. **סופם של דברים**, אני מחייבת את הנתבעים לשלם לתובעת יחד ולחוד - פיצוי בגין נזק לא ממוני בסכום של 30,000 ₪, פיצוי ללא הוכחת נזק בסך 50,000 ₪ והוצאות משפט ושכ"ט בסכום 30,000 ₪. הסכומים הנ"ל יהיו צמודי מדד ויישאו ריבית חוקית מהיום ועד ליום התשלום בפועל.

אשר לתיקון הפרסומים - חרף הזמן שחלף, בשים לב לכך כי התובעת עוד ממלאה תפקידה כמנהלת אגף החינוך, והתרשמתי כי כאבה וכאב בנה ניכרים עדיין אף במועד שמיעת הראיות, הרי בפרסום תיקון הטעות יהיה כדי לשפר מצבם והרגשתם של השניים גם ממרחק של זמן. **לפיכך, אני מחייבת את הנתבעים, לפרסם, על חשבונם את עיקרי פסק הדין בעיתון "ערב ערב" בגודל ובמקום הזהים לפרסום הכתבה בעיתון, וכן לפרסם עיקרי פסק הדין באתר האינטרנט של העיתון.**

בית משפט השלום באילת

ת"א 12318-02-12 קופיטו נ' מערכת ערב ערב באילת (1984) בע"מ ואח'

זכות ערעור כדין.

ניתן היום, ה' אדר א' תשע"ו, 14 פברואר 2016, בהעדר הצדדים.

שוש שטרית, סגנית נשיאה